

Högförräderi i Amerika.
Komplotten mot folket.

av Albert E. Kahn

Stockholm 1951
Arbetarkulturs förlag

Originalets titel: HIGH TREASON
Översättning av Albert Pearson
Omslagsteckning av Evelyn Eriksson
Tr.-a.-b. Västermalm, Sthlm 1951

s. 4

Länk till denna fil finns på Damaskus Bokeri:

<http://damaskus.nm.ru/konspiration/index.html>

Senaste version av avskriften den 4 februari 2012

Tillägnas Min Moder

s. 5

INTE EN ENDA AV DE HÄNDELSER ELLER DIALOGER SOM RELATERAS I DENNA BOK HAR UPPIKTATS AV FÖRFATTAREN. MATERIÅLET HAR HÄMTATS UR OLIKA DOKUMENTARISKA KÄLLOR, VILKA ANGES I TEXTEN ELLER ÄR UPPTAGNA I DE BIBLIOGRAFISKA NOTERNA.

Den som förräder mänskligheten är den vidrigaste av alla förrädare.

James Russel Lowell

When I, the People, learn to remember, when I, the People use lessons of yesterday and no longer forget who robbed me last year, who played me for a fool — then there will be no speaker in all the world say the name: »The People«, with any fleck of a sneer in his voice or any far-off smile of derision, The mob — the crowd — the mass — will arrive then.

Carl Sandburg

(När jag, folket, lär att minnas, när jag, folket, använder gårdagens lärdomar och inte längre glömmer vem som plundrade mig i fjol och behandlade mig som en idiot — då skall ingen talare i världen uttala ordet »Folket« med förakt i rösten eller hånfullt försöka le. Mobben — flocken — massan — skall komma då.)

Läsaren av denna bok får av titeln, HÖGFÖRRÄDERI I AMERIKA, inte dra den slutsatsen att envar person som är omnämnd i boken har begått förräderi mot Förenta staternas regering. Titeln härleder sig från den uppfattningen som definieras i författarens förord. I de fall då personer som namnges i boken har begått förräderi mot USA:s regering har författaren särskilt poängterat detta faktum. s. 8

Förord

s. 9

Det största landsförräderiet är inte ett förräderi mot regimer utan det som riktar sig mot mänskliga varelser.

*Förräderi mot folket bedrivs på många olika sätt: förtryck genom våld, terror och inkquisition, utsugning, utplundring och utarmning av miljontals män och kvinnor, despotiska lagar, utnyttjande av domstolar som redskap för förtryck, be-
dräglig propaganda och genom att med konstlade medel hetsa en grupp av all-
mänheten mot en annan, framskapande av krig och den monstruösa alkemi som
förvandlar människors blod till guld — allt detta är förräderi mot folket.*

*Och gemensamt för alla dessa metoder är den privilegierade minoritetens vil-
da strävan att behålla makten och utöka sina vinster på den stora majoritetens
bekostnad och lidanden.*

*Förräderi mot folket är ingen ny företeelse i världen. Dess svarta trådar löper
genom all upptecknad historia. Men i vår epok, då folkets makt antagit utomor-
dentliga proportioner och kravet på bättre levnadsförhållanden blivit oeftergiv-
ligt, har fåtalsväldets metoder blivit allt mer brutala och desperata. Fascismen
var en produkt av denna brutalitet och desperation. Den tyske medborgare som
aktivt bekämpade nazismen var ingen förrädare, det var nazistregimen, som var s. 10
förrädaren.*

*Denna bok handlar om förräderiet mot det amerikanska folket. De brott och
konspirationer som här relateras utgör ingen angenäm läsning och en stor del
av innehållet kommer att djupt chockera genomsnittssamerikanen. Men det är inte
desto mindre nödvändigt för amerikanerna att förstå de förrädiska stämplingar
som de utsatts för i det förgångna och som utgör en så allvarlig fara i det nuva-
rande. Bibehållandet av demokratin i Amerika och fred i världen beror till stor
del på folkets insikt härom.*

*Det är i förhoppning om att denna förståelse skall utökas och det amerikanska
folkets aktivisering tilltaga i kampen mot den växande faran för landet som denna
bok skrivits.*

Innehåll

I	Dagar av terror	2
1	Krig i fredstid	3
2	Den mörka flodvågen	26
3	Balansräkningen	36
II	Utplundringen av landet	42
4	Otroligt tidsskede	43
5	Förbrytargalleriet	54

Del I

Dagar av terror

Kapitel 1

Krig i fredstid

*Give me your tired, your poor,
Your huddled masses yearning to breathe free,
The wretched refuse of your teeming shore.
Send these, the homeless, tempest-tost to me,
I lift my lamp beside the golden door!*

s. 13

(Ur Emma Lazarus' poem, Den Nya Kolossen, inskrivet på Frihetsstatyns sockel.)

Bistra efterverkningar

Strax före daggroningen en råkall och mulen decembermorgon ett år efter krigets slut lättade ett välbevakat fartyg, som låg i skuggan av Fort Wadsworths kanoner, ankar och gled ut ur New Yorks hamn under mycket egendomliga och mystiska omständigheter. Inte ens kaptenen kände till destinationsplatsen. Han styrde ut med förseglade order, som ej fick brytas förrän fartyget kommit 24 timmar ut till sjöss. De enda personer som ägde vetskap om fartygets destinationsort var ett fåtal av den amerikanska statens högre officerare.

Under nattens mörka och spännande timmar hölls vakt av ett antal bevakningsposter vid skeppsbron. Ombord på fartyget patrullerade andra soldater med påskruvade bajonetter. En speciell marinavdelning, ett flertal agenter från justitiedepartementet och en högt uppsatt ledare från generalstabens militära säkerhetssektion följde med fartyget. Före avresan utdelades revolverar till besättningen.

Fartyget hade en ovanlig last: 249 i Ryssland födda män och kvinnor, vilka s. 14
arresterats av federala agenter vid en plötslig razzia, varefter de under sträng bevakning förts till Ellis Island. Fångarna var, enligt justitiedepartementets talesmän,

»ledarna och hjärnan i den ultraradikala rörelsen«, som »konspirerade i syfte att störta Förenta staternas statskick«.

Under den lugna nattens timmar med dess avtagande gatubelysning, medan New York ännu slumrade, styrde fartyget med dessa män och kvinnor ombord förbi frihetsstatyn ut mot havet.

Fartygets namn var *Buford*, i den amerikanska pressen allmänt kallat »Sovjet-arken«.

För de läsare som ej minnas de stort uppslagna rubrikerna i tidningarna om nyheten att *Buford* hade gett sig iväg, kan nämnas att denna märkliga sjöresa ägde rum ett år efter första världskriget och icke efter det andra.

Buford avgick från New York den 21 december 1919. Fartyget eskorterades genom Engelska kanalen av en brittisk jagare, passerade Kielkanalen, fortsatte genom Östersjön och anlände den 17 januari 1920 till Hangö, Finland, där det avlämnade sin människolast. Finska regeringen transporterade de utvisade till ryska gränsen, där de överlämnades till sovjetmyndigheterna.

Det Stora Kriget var slut men fred följde icke med vapenstilleståndets under-tecknande den 11 november 1918.

På denna efterlängtnade dag, som officiellt bildade slutpunkten på de fyra till synes ändlösa krigsårens lidanden och förödelse, utlöstes allt eftersom det stora budskapet spred sig i varje stad och by, ett ursinnigt festlarm med hjälp av visselpipor, trumpeter, bjällror etc., medan folket ohejdat dansade mitt på gatorna.

Mitt i denna festyra satt president Wilson vid sitt skrivbord i Vita huset och utformade ett högtidligt men triumferande budskap till amerikanska folket:

»Kära medborgare och landsmän! Vapenstilleståndet har denna morgon undertecknats. Allt som Amerika stred för har förverkligats. Det är nu lyckligtvis vår uppgift att bistå med exemplets makt, med kloka och vänliga råd och med materiell hjälp till upprättande av en rättfärdigt demokrati överallt i världen.«

s.15

I Europa såväl som i Amerika var president Wilsons överspända förkunnelser på allas läppar. När den högreste, magerlagde, glasögonprydda professorn från Princeton denna decembermånad kom till fredskonferensen i Paris hyllades han av de krigströtta miljonmassorna som en ny Moses, vilken hade kommit för att leda mänskligheten in i fredens och broderskapets förlovade land.

Men ändå, hur otroligt det än låter, inom loppet av veckor hade de glimrande visioner som framkallats av president Wilsons magiska ord dunstat bort i tomma intet och i deras ställe skymtade man olycksbådande förebud om ankomsten av stormiga och tragiska dagar.

Uttryckande sina farhågor skrev överste E.M. House, president Wilsons främste rådgivare och närmaste förtroendeman, i sin dagbok den 3 mars 1919: »Det är nu tydligt att freden ingalund kommer att bli sådan som jag hoppats, eller av det slag som denna fruktansvärda omvälvning borde ha åstadkommit«.

Vid de omsorgsfullt hemliga fredsförhandlingarna mellan de fyra stora i ett konferensrum vid Quai d'Orsay i Paris framkom snart de verkliga orsakerna till att miljoner män offrat sina liv på Europas dyga slagfält. David Lloyd George, Winston Churchill, Georges Clemenceau och Vittorio Orlando, som var bundna av sina hemliga fördrag och kommersiella överenskommelser och ivriga att återuppdelat världsmarknaden samt sönderstycka det tyska kejsardömet, spillde inte mycken tid på Wilsons högstämde fredsförslag. De avfärdades snart och så övergick man till dagordningens verkliga ärenden.

Winston Churchill var då krigsminister i Storbritannien och deltog tillfälligt som ersättare för premiärminister Lloyd George vid fredskonferensen i Paris i februari 1919, där han förde det brittiska väldets talan. s.16

»De gamla politikerna«, framhöll den ryktbare brittiske krigskorrespondenten, Sir Philip Gibbs, »vilka bedrivit politiskt hasardspel före kriget, där man satsade människors liv för att vinna territorium, privilegierade marknader, oljefält, infödda slavar, kolstationer, kejsarlig prestige, roffade åt sig de värden, som de tyska hasardspelarna förlorat när deras sista bluff misslyckats, och gräl uppstod om fördelningen av dessa värden«.

Även andra missljud hördes vid fredskonferensen.

Vad det stora kriget efterlämnat var inte bara miljoner döda människor och krymplingar för livet, förstörelse, farsoter, hungersnöd och elände. Ur den blodiga kraftmätningen hade också kommit spontana, oförutsedda gigantiska resningar av människomassor, som revolterade mot ytterligare lidanden och blodsutgjutelser och krävde fred, bröd och jord samt ett slut på det gamla samhällssystemet.

»Hela Europa är fyllt av revolutionär anda . . . Den nuvarande samhällsordningen i sina politiska, sociala och ekonomiska aspekter underkännes av befolkningens stora massor från den ena änden av Europa till den andra«, underströk premiärminister David Lloyd George i ett hemligt memorandum till fredskonferensen.

Hur kan revolutionens anda förkvävas och status quo bibehållas? Hur kan sovjeterna i Berlin och Hamburg, i Bayern och Ungern likvideras? Detta var frågor som icke lämnade fredsmakarna i Paris någon ro.

Och den dominerande frågan var: Hur skall revolutionen i Ryssland, vilken resulterat i att en sovjetregim kommit till makten den 7 november 1917, kunna krossas?

Som framgår av den halvofficiella *Historik över fredskonferensen*, publicerad under överinseende av *British Royal Institute of International Affairs* (Kungliga brittiska institutet för internationella frågor): s.17

»Verkningarna av det ryska problemet vid fredskonferensen i Paris var djupgående: Pariskonferensen kan man icke förstå annat än i samband med händelserna i Ryssland. Utan att vara företrädare vid konferensen var bolsjevismen och bolsjevikerna viktiga faktorer i alla rådslag. Ryssland spelade en viktigare roll i Paris än i Preussen.«

»Bolsjevismen sprider sig« varnade agitatoriskt den åldrige franske »Tigern«, konseljpresident Georges Clemenceau, vid fredskonferensen. »Den har trängt in i Östersjöprovinserna och Polen ... vi har mottagit mycket dåliga nyheter om dess spridning till Budapest och Wien. Italien är också i farozonen ... Därför måste något göras mot bolsjevismen.«

Och något hade redan börjat göras. Ehuru fred hade proklamerats stred tiotusentals allierade trupper sida vid sida med kontrarevolutionära vitgardistiska arméer, som leddes av tsaristiska generaler, i ett blodigt krig — som igångsatts utan krigsförklaring — för att störta den nya sovjetregeringen. »Bolsjevismen är värre än krig«, yttrade Herbert Hoover, ordförande för *American Relief Administration* (amerikanska hjälporganisationen) inför konferensen.

Sommaren 1919 invaderade väpnade styrkor från fjorton länder Sovjetryssland utan krigsförklaring. Dessa länder var: Storbritannien, Frankrike, Japan, Tyskland, Italien, Tjeckoslovakien, Serbien, Kina, Finland, Grekland, Polen, Rumänien, Turkiet och Förenta staterna.

Interventionerna och inbördeskriget i Ryssland pågick till sommaren 1921 och slutade med att interventionisternas styrkor och deras vitryska¹ allierade besegrades och jagades på flykten av Röda armén. Ehuru interventionerna och inbördeskriget som räckte i två och ett halvt år, icke ägnats någon nämnvärd uppmärksamhet i de flesta historieböcker, dog på slagfälten, genom svält eller sjukdomar, cirka 7 miljoner ryska män, kvinnor och barn. Sovjetrysslands materiella förluster uppskattades senare av sovjetregeringen till 60 miljarder dollar. Interventionsmak-

¹Med *vitryska* menas här *vitgardistiska ryska* (i motsats till ryska *Röda armén*) och *icke* hemmahörande i *Vitryssland* (Bjelarus). Anm. vid avskrift år 2011. s.18

terna betalade inget skadestånd för sin förstörelse.

Winston Churchill, som själv ledde organiseringen av fälttåget mot Sovjetryssland, skrev senare med ironi och karakteristisk rättframhet följande i sin bok *The World Crisis: the Aftermath*:

»Befann sig de allierade i krig mot Ryssland? Nej ingalunda; men de sköt ner ryssar så fort de kom inom synhåll. De stod som interventionister på rysk mark, de beväpnade sovjetregeringens fiender, de blockerade hamnarna och de sänkte ryska örlogsfartyg. De önskade uppriktigt sovjetregimens undergång och utarbetade planer för dess störtande. Men krig — uppskakande! Inblandning — fy skäms! Det var, upprepade de, för dem alldeles likgiltigt hur ryssarna avgjorde sina egna angelägenheter. De var opartiska — pang!«

Den 1 september 1919 avgav senator William Borah i Förenta staternas senat följande deklARATION:

»Herr president: Vi är ej i krig med Ryssland. Kongressen har ej förklarat krig mot Rysslands regering eller mot det ryska folket. Det amerikanska folket vill ej gå ut i krig mot Rysslands regering eller mot det ryska folket. Men vi för ändå krig mot ryska folket. Vi har en armé i Ryssland. Vi förser andra styrkor i det landet med krigsmateriel . . . Något moraliskt eller rättsligt försvar för offrandet av dessa liv, finns inte. Det är ett brott mot de enklaste principerna för en fri regeringsmakt.«

Den amerikanska hjälporganisationen, under ledning av Herbert Hoover, såg till att livsförnödenheterna i största möjliga utsträckning fann vägen till de områden som ockuperats av general Nikolaj Judenitjs trupper och andra f.d. tsaristiska och vitgardistiska befälhavare medan sovjetterritoriet, där det fanns 100.000-tals svältande, fick vara utan hjälp. A.R.A., som hjälporganisationen kallades, ombesörjde även sändningar av militär utrustning till de vita styrkorna. Efter interventionernas och inbördeskrigets slut framtvungade slutligen den allmänna opinionen i Amerika livsmedelssändningar till det av hungersnöden drabbade Sovjetryssland. s.19

»Hela den amerikanska politiken under vapenstilleståndsperioden gick ut på att göra allt som var möjligt för att förhindra bolsjevismens seger i Europa«, skrev Herbert Hoover den 17 augusti 1921 till Oswald Garrison Villard.

Punkt sex av Wilsons fjorton punkter stipulerade »en utrymning av allt ryskt territorium« och en »självständig beslutanderätt över landets egna politiska utveckling och nationella politik«. Men efter en månad av utdragna diskussioner och mangling i Paris föll den sjuke och besvikne Wilson undan för interventionens förespråkare. Dagen innan han bestämt sig för att återvända till Amerika yttrade han med trötthet i rösten: »Inför rådet har jag förklarat hur jag skulle handla om jag vore ensam, men jag kommer dock att understödja de andra«.

När president Wilson återkommit till Amerika framlade han Versaillestraktaten för senaten. Ovillig som han var att erkänna sitt tragiska misslyckande med sin mission och de orättvisa fredsvillkoren, gjorde Wilson följande uttalande:

»Scenen är färdig och ödet uppenbarat. Det har inte tillkommit genom våra egna tankeplaner utan genom Guds hand, som ledde oss ut i kriget . . . Vi kan endast gå framåt, med öppen blick och uppfriskad själ följer vi visionen.«

Men Wilsons vältalighet stötte nu på döva öron. Senatens utrikesnämnd, som stod under ledning av den åldrige, flinthårde isolationisten, senator Henry Cabot Lodge, gick till verket med att hugga sönder och revidera traktaten och attackerna koncentrerades mot fördraget om nationernas förbund.

I början av september företog president Wilson, trots sina läkares varning, en landsomfattande turné i syfte att vinna ökat stöd för sitt fredsprogram bland folket. Resans påfrestningar visade sig dock vara för stora för hans överansträngda nervsystem. Den 25 september, efter att ha hållit 40 tal under tre veckors tid, föll han ihop medan hans tåg var på väg till Wichita i Kansas. Presidenten fördes skyndsamt till Washington, där han ett par dagar senare fick en hjärnblödning som delvis paralyserade hans vänstra sida. s.20

Under de återstående 17 månaderna av sin presidenttid var han en plågad ensling i Vita huset. I över en månads tid var han sängliggande, varefter han tillbringade sin tid i en rullstol. Under sådana förhållanden kunde han sällan mottaga besökande och förmådde endast ägna sig åt de mest elementära statsärendena. Dag efter dag satt han i sin rullstol, insvept i en schal, ensam och med grådaskig hy. Wilson satt i sin rullstol i presidentbyggnadens pelarhall, bittert grubblande över upplösningen av sina omhuldade ideal.

Atmosfären i landets huvudstad skildrades av Edward G. Lowry i *Washington Close-Up* (Washington i närbild):

»... en dyster och kylig strävhet, fylld av bittert hat hos ett sjukt statsöverhuvud, som såg ut att förgifta och förpesta allt vanligt mänsk-

ligt umgänge ... Vita huset var isolerat ... Dess stora järnportar var stängda, kedjade och låsta. Ingången bevakades av poliser. Det var i sig själv ett tomrum ... «

Ryktet spred sig att Wilson var sinnesrubbad. Ett antal kongressmän yrkade på att han skulle ersättas med vicepresidenten, Thomas R. Marshall, och senaten sände senatorerna Albert Fall och Gilbert Hitchcock till Vita huset för att kontrollera presidentens sinnestillstånd.

»Herr president, jag ber för er«, sade senator Fall salvelsefullt till Wilson.

De två senatorerna rapporterade till sina kolleger i senaten att de funnit statschefen vid sina sinnens fulla bruk. Sådant var det bistra slutet på president Wilsons korståg för världsfreden.

Men lika litet som Europa fick fred i och med vapenstilleståndets undertecknande fick Amerika fred.

Medan president Wilson for omkring och höll lidelsefulla tal för sina världsfredsplaner var hans eget land i ett sjudande tillstånd av upphettad orosstämning och bittra industriella konflikter. s.21

Det olustiga vapenstilleståndet mellan kapital och arbete i Amerika under krigstiden hade plötsligt avbrutits. Medan ledarna inom *American Federation of Labor* ännu sangviniskt upprepade president Wilsons paroll om »industriell demokrati« och förutspådde »en ny era för Amerikas arbetare«, satte landets viktigare industrier plötsligt igång en intensiv kampanj för att sopa bort de förbättringar som arbetarna vunnit under kriget och för att krossa fackföreningarna.

Industrierna hade av lämplighetsskäl gjort vissa eftergifter åt arbetarna. Enligt historikerna Selig Perlman och Philip Taft, hade arbetsgivarna, »sporrade av krigstidens profiter igångsatt en hänsynslös konkurrens om arbetskraften«. Lönerna hade stigit, arbetstiden förkortats. Arbetarna strömmade in i fackföreningarna. Från 1913 till 1920 ökade AFL:s medlemsantal från 1.996.000 till 4.078.000. Men trots förbättringar under kriget var tillvaron för det stora flertalet av Amerikas arbetare vid krigsslutet mycket bekymmersam och mödosam. Exempelvis inom stålindustrin hade arbetarna år 1919 sju dagars arbetsvecka och många stålarbetare arbetade 12–14 timmar om dagen. I en rapport från *Commission of Inquiry of the Inter-church World Movement* (Världskyrkorörelsens undersökningskommision) konstaterades: »Tolvtimmarsdagen är barbari utan giltig ursäkt, ett plågoris för arbetarna och landet«.

»Jag tror att de måhända varit berättigade i det förflutna men ... för närvarande finns det, enligt den mening som företrädes av den stora majoriteten både arbetsgivare och arbetstagare, inget behov av fackföreningar. Förekomsten av fackföreningar, i varje fall i detta land, strider mot såväl arbetarnas, arbetsgivarnas som folkets intressen,« yttrade domare Elbert H. Gary, ordförande för U.S. Steel Corporation, vid ett möte med aktieägarna.

Minnesota Banker skrev redaktionellt:

»Värdet av de oorganiserade arbetsplatserna (open shop) kan ej ifrågasättas ... Den radikala flygeln inom arbetarorganisationerna kämpar ihärdigt för organisering av alla anställda vid företagen (closed shop). Att få till stånd oorganiserade arbetsplatser kan lättast ske genom att eliminera dessa element i den organiserade arbetarrörelsen ... Där det radikala inflyandet är för starkt för att detta skall lyckas återstår bara ett medel och detta är att slå ner dem med våld.«

s.22

William H. Barr, ordförande i Gjuteriföreningen, karakteriserade tillståndet med dessa korthuggna ord: »Krigstidens löner måste likvideras«. Men de amerikanska arbetarna föll inte undan för de samordnade anfall som riktades mot deras fackorganisationer och levnadsstandard. En strejkvåg spred sig över landet.

I januari 1919 nedlade varvsarbetarna i Seattle, Washington, arbetet som en protest mot lönesänkningar och inom tre veckor var hela staden lamslagen av en generalstrejk. Under de följande månaderna utbröt strejker i den ena staten efter den andra. Typografer och anläggningsarbetare, telefonskötare och järnvägsmän, stuveri- och åkeriarbetare gick ut i strejk. Strejkvågen kulminerade i september och oktober då inemot 350.000 stålarbetare nedlade arbetet och en halv miljon gruvarbetare lämnade kolgruvorna — det totala antalet strejkande översteg två miljoner.

I en stor rubrik i decembernumret av *The Employer*, tidskrift för Oklahomas arbetsgivarförening, stämplades kolstrejken som »ingenting mindre än öppen och trotsig revolution«. Samma nummer av denna publikation ställde frågan: »Skulle Hindenburg och Ludendorff kunna åstadkomma mera skada för landet än Lewis och Foster?«²

Federala trupper, statsmilis, municipalpoliser och hela arméer av bolagsan-

s.23

---

²Tidskriften åsyftade John Llewellyn Lewis, dåvarande tjänstgörande ordförande och senare ordförande för gruvarbetarförbundet och William Z. Foster, dåvarande sekreteraren i centralkom-

ställda strejkbrytare och revolvermän sattes i aktion. Många av de viktigare industriplatserna proklamerades i belägringstillstånd. Häftiga strider utkämpades i gruvdistrikten. I West Virginia användes omkring 1.500 speciellt utvalda och beväpnade män och en federalstyrka på över 2.000 man för att driva bort ett helt samhälle av strejkande gruvarbetare, vilka i självförsvar beväpnat sig mot de strejkbrytande revolvermännen. Sammandrabbningarna krävde hundratals offer i döda och sårade.

Men blodiga strider i efterkrigstidens Amerika utkämpades inte enbart på den industriella fronten.

»Det året (1919)«, skriver den kände och lärde W.E.B. DuBois i sin bok *Dusk of Dawn* (Skymning i gryningen), »ägde större och mindre upplopp rum i tjugosex amerikanska städer inklusive ett upplopp i Chicago i augusti som krävde trettioåtta offer: 25–50 personer miste livet i Phillips County, Arkansas, och sex dödades i Washington.«

Hugh M. Dorsey, Georgiastatens guvernör, yttrade följande vid en medborgarkonferens i Atlanta våren 1919:

»... i vissa provinser bortdrives negrerna som om de vore vilda djur, i andra håller man dem som slavar medan det i andra inte finns några negrer kvar.«

Massterrorn mot negrerna nådde höjdpunkten i Phillips County, Arkansas. Nedtryckta av peonage³ och det feodala plantagesystemet satte bomullsplockarna i Phillips County igång med att bilda en fackorganisation med namnet *The Progressive Farmers and Household Union* (en progressiv jordbruks- och hushållsfackförening) för att få ändring till stånd i sina omänskliga arbets- och levnadsförhållanden. Plantageägarna och de lokala myndigheterna iscensatte en våldsam kampanj för att krossa organisationen. Fackföreningens medlemmar förföljdes systematiskt, fängslades, nedsköts och lynchades. Negrerna kämpade med desperat beslutsamhet, beväpnade sig och upprättade ett kurirsystem à la Paul Revere⁴ för att under parollen »vi har just börjat« stärka sina led med nya rekryter.

s.24

---

mittén för organisering av arbetarna inom järn- och stålindustrin, ledaren för den stora stålstrejken och senare ordförande för Förenta staternas kommunistiska parti.

³En sorts livegenskap (Ö.a.)

⁴En berömd kurir, som vid frihetskrigets utbrott 1775, red från by till by och manade kolonisterna till kamp mot de brittiska förtryckarna. (Ö.a.)

Federala trupper, utrustade med maskingevär, sändes skyndsamt till Phillips County. Hundratals negrer arresterades och kastades i fängelse. I rättegångar, som undanstökades på några minuter, dömdes elva negrer till döden, nio ådömdes tjuugoett års fängelse och ytterligare 112 åtalades för lagbrott av varierande slag.

Den progressiva fackföreningen slogs sönder och samman. Kongressman James F. Byrnes från Syd-Carolina yttrade i ett tal inför representanthuset den 25 augusti 1919:

»... för män tillhörande den färgade rasen, vilka tack vare propagandans makt börjat drömma om politisk jämställdhet, finns det ingen anställning i sydstaterna. Förenta staterna är den vite mannens land och det kommer alltid att förbli de vitas land.«

Efterkrigstidens Amerika uppvisade även andra bistra och grymma drag. Frederick Lewis Allen skriver till exempel i sin bok *Only yesterday* (Så sent som i går):

»Om det amerikanska folket slog dövörat till när det gällde president Wilsons försvar för Nationernas förbund under efterkrigsåren, så berodde detta inte blott därpå att de fått nog av utländska förvecklingar och utrikestrassel . . . De var lyhörda för något annat. De hörde skrämmande rykten om en stor radikal sammansvärjning mot regeringen och landets institutioner. Med öronen på helspänn inväntade de bombexplosioner och taktfast marscherande bolsjevikarméer — i varje fall trodde miljoner annars förnuftiga människor på det — en röd revolution kunde när som helst bryta ut i Förenta staterna, kanske redan nästa månad eller nästa vecka.«

Justitiedepartementets hemligheter

Biträdande chefen för justitiedepartementets undersökningsbyrå (namnet ändrades 1924 från Justice Departments Bureau of Investigation till Federal Bureau of Investigation, förkortat FBI), Frank Burke, utsände i slutet av 1919 brådskan-^{s.25} de och ytterst hemliga direktiv till regeringsagenterna över hela landet. Direktiven meddelade att justitiedepartementet stod i begrepp att iscensätta ett hundratal landsomfattande arresteringsrazzior mot »kommunister« och »radikala utlänningar«.

»...Ni kommer att informeras telegrafiskt angående bestämd dag och timmer när arresteringarna skall genomföras«, skrev Burke. Han instruerade vidare justitiedepartementets agenter att deras spioner, angivare och provokatörer inom de »kommunistiska grupperna« skulle göra allt de kunde för att få dessa organisationer att hålla sina möten den åsyftade kvällen. Burke skrev:

»Om möjligt bör ni ordna det så med edra förtäckta informations-samlare att de får till stånd möten med kommunistiska partiet och kommunistiska arbetarpartiet⁵ den angivna kvällen. Därigenom underlättas naturligtvis arresteringarna.«

Burkes brev slutade med följande:

»Den kväll arresteringarna äger rum hålles kontoret här öppet hela natten och jag önskar ni telefonledes står i förbindelse med mr Hoover och till honom översänder alla viktigare upplysningar som står i samband med arresteringarna. Det är vidare önskvärt att ni på morgonen efter arresteringarna skickar till detta kontor per »special delivery« (snabbgående post) märkt »Observera till Mr Hoover« en fullständig förteckning över namnen på de personer som arresterats... Ävenså önskar jag att ni samma morgon per telegraf ger en detaljerad redogörelse över arresteringarnas resultat, med upplysningar om det totala antalet i varje organisation som anhållits, samt ett utlåtande om ni lagt beslag på något intressant bevismaterial.«

s.26

Det fullständiga namnet på den »Mr Hoover«, som tilldelats denna viktiga roll i razziornas genomförande, var John Edgar Hoover.

En kort och korpulent ung man med runt ansikte och kortstubbhat hår och med uttryckslösa ögon, som bevistat kvällskurser i lagkunskap vid George Washingtonuniversitetet, hade fått en underordnad befattning i justitiedepartementet under kriget. J. Edgar Hoover var lika slug som ärelysten och avancerade raskt i departementet. År 1919, vid tjugofem års ålder, utsågs han till att leda den nybildade *General Intelligence Division* av departementets undersökningsbyrå (hemliga

---

⁵Communist Party och Communist Labor Party bildades i september 1919, efter en splittring inom Socialist Party. De två grupperna förenades 1921 och grundade Workers (Communist) Party of America. År 1928 ändrades namnet till Communist Party of USA = Förenta staternas kommunistiska parti.

polisens dåtida underrättelsetjänst). I denna egenskap bestod hans viktigaste uppgift i att övervaka byråns »kontra-revolutionära aktivitet«. Hans officiella titel var »Speciell assistent till justitieministern«.

A. Mitchell Palmer, Förenta staternas dåvarande justitieminister, var en man med framtidsaspirationer. Han var medveten om president Wilsons svårartade sjukdom och var inte obenägen att själv ställa upp som presidentkandidat vid 1920 års val. Men ett fullföljande av dessa högtflygande planer, det visste han, berodde i betydande grad på att hans namn figurerade i pressen. Och hur skulle detta förverkligas på ett mera effektivt sätt än genom att leda ett korståg mot de »sammansmältande element«, som hotade »själva republikens liv«?

Den prydliga och putsade justitieministern var känd bland miljoner amerikaner som den »kämpande kväkaren«. Det fanns ingen som var mera munvig än han när det gällde att slå vakt om demokrati och medborgerliga rättigheter. »Republikens liv«, utropade Palmer, »beror på idéernas fria utbredning och garantier för yttrande-, press- och församlingsfrihet«.

Omfattande razzior och massarresteringar? Orsaken till att dessa åtgärder var nödvändiga, försäkrade justitieministern, var helt enkelt att man måste slå vakt om författningen och skydda det amerikanska folket från »utländska agitatorer . . . som vill ödelägga våra hem, vår religion och vårt land«.

Förutom hans ofta uttalade bekymmer för författningen och razziornas publicitetsvärde, hade Palmer ytterligare ett rent personligt intresse av det antiradikala korståget. Han stod i ledningen för Stroudsburg National Bank, Scranton Trust Company, Citizens Gas Company, International Boiler Company och ett antal andra liknande företag.

Under hela våren och sommaren 1919 hade hemliga planer utarbetats i justitiedepartementet för en allomfattande offensiv mot den »radikala rörelsen«. Under övervakning av justitieministern Palmer, chefen för undersökningsbyrån William J. Flynn och J. Edgar Hoover hade hundratals spionager, spioner och betalda angivare svärmat in i de utlandsföddas, vänsterbetonades och progressivas organisationer såväl som i fackföreningarna över hela landet. Det trånaste arbete med att insamla uppgifter om »radikaler« och »arbetaragitatorer« som utfördes av detta underjordiska nät av polisagenter och spioner matade fram en oavbruten ström av hemliga rapporter till justitiedepartementets högkvarter i Washington. Här klassificerades rapporterna mycket omsorgsfullt och arkiverades i Hoovers *General Intelligence Division*.

»Som en del av denna avdelning har man upprättat ett kortindexsystem med över 200.000 kort, vilka ger detaljerade uppgifter inte en-

dast om individuella agitatorer, förbundna med den ultraradikala rörelsen, utan också om organisationer, föreningar, sällskap, publikationer och speciella förhållanden som är rådande på vissa platser«, kunde Palmer inom kort rapportera till en kongresskommitté.

Justitiedepartementets spioner hade fått instruktioner att särskilt vara på utkik efter »omstörtande« propagandalitteratur. Det hände inte så sällan att de, när de ej lyckades upptäcka dylika tryckalster, själva ombesörjde publicering och distribution av sådana. I ett fall, som är typiskt, samarbetade en privat detektivagentur med justitiedepartementet för tryckning av hundratals exemplar av Kommunistiska Manifestet, vilka sedan spreds av polisagenterna på de platser där razzior skulle företagas. s.28

En speciell publicitetsbyrå inom justitiedepartementet spred samtidigt massor av propagandaalster, som uppskrämt förkunnade att »Moskvadirigerade bolsjevikagenter« ämnade störta Förenta staternas statskick. Det gick knappast en dag utan att denna byrå utsände rapporter till tidningarna med rubriker av följande slag:

Statsåklagaren varnar nationen för den röda faran — Justitieministern manar kraftigt amerikanerna att vara på sin vakt mot bolsjevikifaran — Kyrkor, skolor, fackföreningar och medborgerliga sammanlutningar uppmanas sprida sanningen om den kommunistiska propagandans syftemål.

Första maj 1919 fick det antiradikala korståget, plötsligt och teatraliskt, ny stimulans.

Medan arbetarna i hundratals städer traditionsenligt firade första maj, utsände postverkets ledning ett dramatiskt meddelande om en avslöjad »bolsjevikisk bombkomplott« — dussintals framstående amerikanska medborgare skulle mördas . . . Över ett trettiotal bombpaket hade upptäckts och oskadliggjorts, rapporterade postverket. Bland dem som paketen hade adresserats till märktes: Albert S. Burlison, postverkets chef, John D. Rockefeller, J.P. Morgan och justitieminister Palmer.

Justitieministern publicerade ett personligt meddelande vari han försäkrade, att det ej fanns någon anledning till panik. Situationen »var helt under kontroll«.

En månad senare, den 2 juni, inträffade bombexplosioner samtidigt i åtta städer . . .

Tidningarna gjorde »bolsjevikledaren Lenins agenter« ansvariga för explosionerna. Gärningsmännen som utförde bombexplosionerna, vilka arrangerats i en- s.29

lighet med tidsschemat, blev aldrig gripna, ej heller avslöjades deras identitet. Algernon Lee, föreståndaren för Rand-skolan, framhöll den 4 juni 1919 till en reporter från *New York Tribune*: »Jag är övertygad om att det är ett ›frame-up‹⁶ på grund av dess beräknade verkningar på statskommissionens antikommunistiska undersökningar och på kongressens lagstiftningssträvanden i syfte att kringskära radikala rörelsers verksamhet«.

Den 16 september 1930 inträffade en väldig bombexplosion vid Wall Street, mitt emot J.P. Morgan Co:s byggnad. Trettio personer dödades och hundratals skadades. Inte heller denna gång greps gärningsmännen.

Nitton år senare, den 10 oktober 1949, införde tidskriften *Life* en artikel under rubriken »Kan Ryssland framställa bomben?« Artikeln, som behandlade atombomben, åtföljdes av en bild över den förödelse som bombexplosionen vid Wall Street åstadkom år 1930. Över bilden lästes: »De rödas bombattentat vid Wall Street år 1930; 30 dödade, hundratals sårade«. »Trots *Life*'s ruskiga rubrik förblev brottet olöst«, skrev historikern Frederick Lewis Allen.

Justitieminister Palmer deklarerade:

»Det har nästan erkänts som ett faktum att på en viss av oss känd dag i framtiden nya och kanske ännu kraftigare ansatser skall göras, d.v.s. ansträngningar av det slag som de förvildade individerna i denna rörelse kallar för revolution, en uppvigling till att störta regeringen genom en våldsam kupp.«

»Röda efterspanas i hela landet«, satte *New York Tribune* som rubrik över sitt nyhetsmaterial fram på sensommaren.

Allt var klart för Palmer-razziorna.

Razziorna

Den 7 november 1919 kom justitiedepartementets stora slag. Dagen hade utvalts enligt *New York Times* som det »psykologiska ögonblicket« för razziornas genomförande därför att den dagen var »ryska revolutionens årsdag« s.30

Federala agenter stormade in på radikala organisationers möten i New York, Filadelfia, Newark, Detroit och ett dussin andra städer. Hundratals utlandsfödda och infödda amerikaner arresterades och sattes i fängelse.

---

⁶»Frame-up« är ett »rättsfall« då en misshaglig person, som man vill röja ur vägen, dömes på basis av konstruerade »bevis«. Vittnena är antingen köpta eller tvingade att uppträda för att själva slippa åtal för något brott som myndigheterna känner till. (Ö.a.)

En typisk sådan razzia gjordes på *Russian Peoples House*, 113 East 15th Street, New York. I detta hus fanns en skola och andra samlingsrum avsedda för rysslandsfödda amerikaners föreningar.

Undervisning i matematik, engelska och andra ämnen pågick i skolan, då plötsligt ett dussin federala poliser trängde in i byggnaden. De häpnade lärarna och eleverna, inklusive ett antal krigsveteraner, beordrades barskt att ställa sig utefter väggarna. Sedan gick våldsverkarna till attack mot inventarierna. Skrivmaskiner kastades på golvet, böckerna revs sönder, tavlor, bord, stolar och andra möbler krossades.

De arresterade lärarna och eleverna föstes brutalt ut ur byggnaden. Om de enligt polisernas mening ej gick fort nog överöstes de med slag av batonger. Några kastades handlöst ned för trapporna.

När fångarna kommit utanför byggnaden fick de passera mellan två rader av poliser, vilka ytterligare misshandlade sina offer med klubbor och batonger, varefter de kastades in i polisvagnarna.

New York Times skrev om razzian:

»Ett antal personer i byggnaden misshandlades svårt av polisen under razzian. Deras ombundna huvuden vittnade om den råa behandling de utsatts för. Flertalet av dem hade blå ögon och blodiga skallar som vittnesbörd om den federala polisens nya aggressiva inställning i bekämpandet av kända eller misstänkta röda.«

I stort sett välkomnade tidningarna över hela landet razziorna. De såg i dem s.31 ett dråpslag mot den »röda sammansvärjningen för revolutionen i Amerika«.

Sjunde november-razziorna var emellertid endast förspelet till det som skulle komma. En högre statsämbetsman framhöll:

»Novemberrazziorna är blott en första ansats, ungefär av samma art som ett laboratorieexperiment.«

Razziorna fortsatte oupphörligt under november och december, med den dramatiska deporteringen av de 249 utlänningarna ombord på *s/s Buford* som en av höjdpunkterna.

Samtidigt utarbetade justitieminister Palmer och hans närmaste män nya planer i förberedelserna för nästa steg.

Novemberrazziorna hade övertygat justitieministern om att 1917 års utlänningslag var mycket otillfredsställande. Enligt lagens bestämmelser kunde utlän-

ningar ej arresteras, hus- och personundersökningar ej företagas, såvida inte arresteringsorder eller särskild fullmakt utfärdats. Lagen bestämde också att utlänningar under deporteringsförfarandets gång skulle ges en rättvis behandling vid förhören samt äga rätt att skaffa en egen försvarsadvokat.

»Med dessa bestämmelser kommer vi ingen vart«, klagade justitieminister Palmer. Han beslöt att ändra bestämmelserna. . .

För att undvika opposition från dem som var särskilt finkänsliga i rättsliga frågor hemlighöll justitieministern sina planer för allmänheten. Han förklarade senare:

...Förenta staternas kriminallagar var ej fullständiga nog för en effektiv behandling av de radikalas verksamhet. Justitiedepartementet höll ett flertal konferenser med ledande tjänstemän inom arbetsdepartementet (Dept. of Labor) och vi träffade ett avtal om deporteringslagens tillämpning.«

Immigrationsbyrån sorterade under arbetsdepartementet till den 14 juni 1940, då den överfördes till justitiedepartementet.

De konferenser som justitieministern åsyftade hölls strängt hemliga. Enligt ^{s.32} den »träffade överenskommelsen« mellan Palmer och John W. Abercrombie, tjänstgjorde ministern i arbetsdepartementet, ändrades bestämmelserna i deportationslagen så att arresteringsorder lättare kunde utfärdas och utlänningar förbjudas att anlita egna försvarsadvokater. Palmer överlämnade till Abercrombie en trave stencilerade formulär utgörande »intyg«, enligt vilka de »misstänkta« personernas brottslighet var fastställd i förväg. I gengäld erhöll justitieministern flera tusen arresteringsorder.

En av dem som deltog i dessa hemliga konferenser mellan justitie- och arbetsdepartementen var Palmers hjälprede, J. Edgar Hoover.

Vid en senare rättegång där man behandlade illegala arresteringar av vissa utlänningar ställde domaren följande fråga till immigrationskommisarien Henry J. Skeffington:

- Hade ni instruktioner ifråga om tillvägagångssättet?
- Vi har en överenskommelse, svarade Skeffington.
- Skrivna instruktioner? undrade domaren.
- Nej, vi höll en konferens i arbetsdepartementet med mr Hoover.

Halv åtta på kvällen den 2 januari började de landsomfattande razziorna. Justitiedepartementets agenter, åtföljda av stats- och stadspoliser, överföll offentliga möten, trängde in på privata kontor och i bostäder. I New York City häktades omkring 1.000 personer. I Boston länkades 400 män och kvinnor samman, varefter de fick marschera genom stadens gator till fängelset. I Maine, Oregon, New Jersey, California, Ohio, Mississippi, Illinois, Nebraska och ett tjugotal andra stater burade man in tusentals personer.

Överallt uppträdde polisagenterna mer som terrorister än som lagens väktare.

I New York City överfölls kommunistiska partiets högkvarter av välbeväpnade federala agenter, detektiver och poliser, vilka fotograferade och arresterade alla som vistades i huset, slet ner porträtt av Eugene Debs, Karl Marx och Friedrich Engels, som de sedan som på maskerad groteskt placerade över sina ansikten medan de huserade i byggnaden. s.33

Medlemmarna av en kommitté för insamling av pengar för att begrava en fattig polsk immigrant i en liten New Jersey-stad arresterades av regeringsagenterna, tillsammans med andra »radikaler«. I en skildring om razziorna i Massachusetts skriver George Anderson, distriktsdomare i Boston:

»Stora ansträngningar gjordes för att ställa razziorna i en sensationell och avskräckande dager för att därigenom inbilla folk att landet svävade i stor och omedelbar fara, och att justitiedepartementet iscensatte razziorna för att värna republiken. De arresterade utlänningarna — det stora flertalet lugna och beskedliga arbetare, många av dem hade för inte så länge sen varit ryska bönder, kopplades parvis ihop med handbojor och blev sedan hopkedjade vid tågomyten under resan och vid en marsch genom Bostons gator. Norra Hampshiregruppen koncentrerades först i Concords fängelse men fördes sedan sammankedjade i en specialvagn till Boston. När de vid ankomsten till Boston togs av tåget blev de med handbojor belagda och sammankopplade fångarna utsatta för tidningarnas fotografer, och när de sedan kom till hamnen, där Deer Islandsbåten väntade på dem, blev de på nytt föremål för allmänt beskådande.«

Om de personer som genomförde razziorna uttalade sig domare Anderson på följande sätt:

»Pöbel är pöbel oavsett om den består av statstjänstemän, som följer justitiedepartementets instruktioner eller av förbrytare, lösdrivare och andra dåliga element.«

Uppgifterna om antalet arresterade varierade. Enligt *New York World* den 3 januari uppgick antalet arresterade till »2.000 röda«, som påstods vara inblandade i vittomfattande konspirationer för att störta regeringen.

Stora rubriker i *New York Times* utropade: »Landsomfattande strejkaktioner planlades av de röda — Över 5.000 anhölls, 2.635 häktades«. Senator Thomas J. Walsh från Montana, en framstående advokat, välkänd och respekterad för sina korrekta offentliga uttalanden, deklarerade senare att »mer än 6.000 män och kvinnor hade arresterats under razziorna«. s.34

»Omkring 3.000 av de 3.600 utlänningarna som tagits i förvar under de nyligen företagna razziorna mot radikaler, är klara deportationsfall«, meddelade J. Edgar Hoover i tidningarna ett par dagar efter razziorna. Siffran 3.600 var blott en av flera uppgifter från tjänstemän i justitiedepartementet. Deportationsförhören och utvisningen av »röda« skall genomföras så snabbt som möjligt, lovade han. »... Två, tre, eller så många sovjetarker som behövs, skall färdigställas allt eftersom domarna faller, och vi skall ej vänta med deporteringarna tills alla fallen avgjorts, fortsatte Hoover.

Under senare år, när Hoover blivit nationellt ryktbar som chef för FBI, förnekade han bestämt att han spelat någon roll i Palmerrazziorna. Han gjorde gällande att han »helhjärtat opponerat sig mot razziorna när de ägde rum. »Tillvägagångssättet vid razziorna ansåg jag vara beklagligt, och jag hyser alltjämt denna uppfattning«, betonade Hoover den 16 november 1947 i ett skriftligt uttalande för Bert Andrews från *New York Herald Tribune*.

Detta uttalande hade säkerligen kommit som en överraskning för den tidigare justitieministern Palmer, om han varit i livet år 1947!

När Palmer år 1920 uppträdde inför *House Rules Committee* (representanthusets lagutskott) och följande år inför senatens juridiska kommitté i samband med de två kommittéernas undersökning av razziorna satt J. Edgar Hoover vid hans sida, och tillhandahöll svaren på de frågor som ställdes till Palmer.

När senator Thomas Walsh vid den juridiska kommitténs förhör frågade justitieministern hur många undersökningsfullmakter som utfärdats under razziorna, svarade Palmer:

— Det känner jag ej till personligen. Herr Hoover som skötte denna sak kan ge upplysning därom.

Hundratals utlänningar och medborgare häktades utan arresteringsorder. Privata bostäder hemsöktes utan husundersökningsorder. Man lade beslag på personliga tillhörigheter och forslade bort dem. Många av de oskyldiga män och kvinnor som arresterades hölls isolerade från yttvärlden och fick ej skaffa försvarsadvokater eller ens sätta sig i förbindelse med släkt och vänner. s.35

— Om jag fick göra som jag ville skulle jag varje morgon ta ut dem på gården och skjuta dem — nästa dag skulle det hållas rättegång för att avgöra om de var skyldiga eller inte, sade Albert P. Lantrey, Massachusetts statssekreterare, om de män och kvinnor som häktats.

Den ärkepatriotiske författaren Arthur Guy Empey deklarerade:

»Vi bör se till att patriotismen reducerar bolsjevikernas livslängd. De behövliga instrumenten för detta kan anskaffas i närmaste järnhandel. Mitt motto är S.O.S. — skeppa ut dem eller skjut dem.«

Terrorn, laglösheten och de våldsamma razziorna godtogs med påtagligt jämnmod av de flesta amerikanska tidningar. I en redaktionell kommentar i *Editor and Publisher* (Redaktör och förläggare) skrevs efteråt:

»När justitieminister Palmer började sina razzior mot de s.k. radikala, greps så många tidningar av den infama häxförföljelseandan att den amerikanska pressens anseende i hög grad blev lidande.«

En redaktionsartikel i *New York Times* den 5 januari 1920 visar den amerikanska pressens allmänna inställning vid den tiden. Där skrevs bland annat:

»Om någon eller några av oss i sin iver för en snabb uppgörelse med de röda någonsin tvivlat på justitiedepartementets friska och resoluta vilja och dess framgångsrika, kloka handlingskraft i kampen mot dessa Förenta staternas fiender, så bör tvivlarna nu ha orsak att gilla och applådera. Dessa razzior är endast början. Andra kommer att följa. Utan kungörelser och misskund kommer konspiratörerna mot vår regering att förföljas och fasttagas. . . Departementets kommande verksamhet bör bli både omfattande och nyttig.«

Hur omfattande denna verksamhet blev under efterkrigstiden skildrades några år senare i tidskriften *New Republic*: s.36

»... Under denna mörka tid sammanställde Hoover en lista med en halv miljon namn på personer på grund av deras »ultraradikala« ekonomiska och politiska åsikter och verksamhet. En person från var sextonde familj i Förenta staterna var uppförd på denna lista. Hoover var fjorton år före Heinrich Himmler.«

Sammanställandet av denna långa förvisningslista över »samhällsfarliga individer« var inte den enda Hoovermetod som senare efterapades av Nazitysklands hemliga polis. Det fanns andra likheter, ännu mera olycksbådande. . .

Skräckkammare

Ehuru behandlingen av de män och kvinnor som arresterats i Palmerrazziorna var upprörande brutal, var den dock mild jämförd med de lidanden som fångarna utsattes för i fängelsernas isolerade celler.

Vid de hastigt improviserade »immigrations«-förhören, där man avgjorde hurvida de arresterade utlänningarna skulle deporteras eller inte, uppträdde tjänstemän från justitie- och arbetsdepartementen både som vittnen, åklagare och domare. Många av dem som ej förstod engelska var anklagade för upprorisk verksamhet av en brokig samling spioner, provokatörer och federala agenter. Fångarna var på nåd och onåd utlämnade åt sina inkvisitorer. Utan att veta vad de gjorde undertecknade många av fångarna »bekännelser« om att de bedrivit samhällsomstörtande verksamhet. Mot andra tillgreps »tredje graden« för att få dem att erkänna sig »skyldiga«. I ett antal fall, då fångarna orubbligt vägrade att låta sig skrämmas, förfalskades deras namnteckningar under anklagelsedokumentet.

Ohyggliga förhållanden rådde i de fängelser, militärbaracker och »bull pens« (tjurbås) där fångarna inspärrats. Cellerna var genomsmutsiga, oerhört överfulla och i avsaknad av sanitära anordningar. Fångarna, män såväl som kvinnor, unga och gamla, tvingades ofta att sova på golvet utan sängkläder och madrasser. Miss-handel och tortyr hörde till ordningen för dagen. s.37

Sextiotre arbetare, som hade arresterats i Bridgeport, Connecticut, och burats in i Hartford utan att ens veta vad de anklagats för, kvarhölls i fängelset i fem månader. Med små och nästan oätbara matportioner hölls de vid liv. Någon motion fick de inte med undantag för tre minuter per dag då de släpptes ut för att tvätta sina ansikten och händer i stinkande tvätthoar. En gång i månaden fick de tillåtelse att bada.

Med jämna mellanrum »förhörde« federala agenter Hartfordfångarna, och miss-handlade dem våldsamt. Inte sällan hotades fångarna med döden om de inte erkände att de var »revolutionärer«.

En av Hartfordfångarna, en trettioårig ryskfödd maskinist, Simeon Nakhwat, berättade senare under edsansvar:

»Efter tretton veckors vistelse i fängelset kom Edward J. Hickey, en av justitiedepartementets agenter, in i min cell och begärde att få adressen till en man som kallades Boyko i Greenpoint, Brooklyn. Jag kände icke mannen ifråga och sade detta till Hickey. Jag fick då två knytnävsslag av Hickey. Ett slag träffade i pannan och det andra på käken och jag föll i golvet. Sedan sparkade han mig tills jag miste medvetandet. Hickey är en stor man med en kroppshydda på mer än 90 kilo. Under tre veckors tid efter misshandeln värkte det förfärligt på de ställen där sparkarna träffat. . . «

Detta och andra under ed gjorda uttalanden som här anföres är hämtade ur avhandlingen »*To the American People. Report Upon the Illegal Practices of the United States Department of Justice* (Till det amerikanska folket, Rapport över justitiedepartementets olagliga tillvägagångssätt), vilken publicerades i maj 1920 av tolv framstående amerikanska jurister.

En annan fånge, skräddare från Bridgeport, som kom till Hartfordfängelset för att besöka en fängslad vän, blev genast anhållen och införd i en cell. Han skrev senare: s.38

»Sex män, förmodligen agenter från justitiedepartementet, förhörde mig och hotade hänga mig om jag ej sade sannigen för dem. . . Vid ett tillfälle tog en av agenterna fram ett rep, som han knöt kring min hals och sade att han skulle hänga mig omedelbart om jag ej talade om för honom vilka som anordnar möten för de ryska arbetarna (Union of Russian Workers) och vilka som är mest aktiva i den organisationen.«

Det fanns fyra rum i Hartfordfängelset, som fångarna med skräck benämnde »bestraffningsrummen«. De var byggda precis lika, omkring tre meter långa och litet över en meter breda, utan fönster, belysning och möbler. Fångar som man trodde var anarkister eller kommunister inlåstes i dessa små, oventilerade rum, ofta tio till femton i taget. Värmen påsläpptes sedan för fullt. I detta kolsvarta mörker och i denna outhärdliga hetta kvarhölls fångarna från trettiosex till sextio

timmar åt gången. Var tolfte timma öppnades dörren och fångarna fick ett glas vatten och en bit bröd. . .

Peter Musek, en av dem som torterades i »bestraffningsrummen«, skildrade sina hemska upplevelser sålunda:

»Den 6 februari togs jag ut ur min cell och fördes ner i källarvåningen där jag placerades i en cell, som blott var så hög att jag kunde stå upprätt i den och dess längd räckte endast till för att ta några steg. När jag infördes i cellen hörde jag fångvaktaren säga till någon annan: — Ge denne man värme. Cellen var ganska var när jag kom in och snart var golvet så hett att jag nästan stektes. Jag klädde av mig alldeles naken, men hettan var outhärdlig. Återigen hörde jag: — Ge denne man mera värme. Jag kunde ej stå på mina fötter längre, utan satt på golvet, ända till klockan åtta på morgonen, då en man öppnade dörren och kastade in en brödbit och gav mig ett glas vatten. Jag bad honom hämta en läkare, ty jag trodde döden var nära, men han bara skrattade och sade att jag var stark nog för att hålla ut. Dörren stängdes igen. . . Jag kände en gräslig smärta i bröstet och min kropp var nästan stekt. Jag kvarhölls i cellen till klockan åtta på kvällen. Cellen var så mörk att jag inte ens såg mina egna händer.«

s.39

Som så många andra hade Peter Musek arresterats endast därför att han besökte en vän i fängelset.

Efter sju dagars fångenskap överflyttades 128 av dem som satt häktade i Detroit Federal Building till Municipal Building, där de placerades i en källare, som mätte $7\frac{1}{2} \times 9$ meter. Deras matransoner bestod av majsskorpor och kaffe, två gånger dagligen. När Detroits borgmästare, James Couzens, påpekade för stadens styrelse (City Council) att sådana förhållanden »ej kunde tolereras i en civiliserad stad« flyttades största delen av fångarna till en gammal militärbarack vid Fort Wayne. . .

Bland de mest djävulska tortyrmetoderna som fångarna i Fort Wayne tvingades bevittna var misshandeln av deras egna hustrur och barn, när dessa kom på besök.

Fången Alexander Bukowetsky var en av dem som utsattes för denna behandling. Han fick meddelande en dag att hans hustru och barn, en 12-årig flicka och en pojke på åtta år, hade kommit för att hälsa på honom. Bukowetsky fick order att inställa sig på ett kontor i byggnaden. När han kom in på kontoret blev han fasthållen där av en vaktman. Två andra vakter drog Bukowetskys hustru och barn ut

från kontoret och in i en korridor. Vad som därefter hände skildrade Bukowetsky senare:

»Min hustru och mina barn släpades ut ur rummet. . . De släpades in i en hall av sergeant Mitchell, som förde min hustru nära intill mig, och sedan slog henne med knytnävarna på ryggen och över bröstet. Min hustru och barnen började gråta, och jag frågade sergeant Mitchell vad som var meningen. Var det meningen att provocera mig till att börja slåss? I stället för att svara på min fråga slog han ytterligare min hustru tills hon stöp på golvet. Sedan ryckte han till sig en revolver och vaktman Ross tog fram en påk. Den andra vaktaren, Clark, slog mig i huvudet med revolverkolven så jag föll ymnigt blödande handlöst i golvet. Min lilla flicka, Violet, som åsåg misshandeln, sprang fram till vaktens och bad gråtande:

s.40

— Snälla ni, gör inte min far och mor illa!

Men varken den blodiga synen i korridoren eller gråten från mina barn och min hustru kunde beveka honom.«

När Bukowetsky stapplande kom på benen igen och började gå upp för en närbelägen trappa avlossade vaktens ett skott mot honom. Skottet träffade ej Bukowetsky utan en annan fånge sårades.

Med den ständigt pågående tortyren och terrorn mot Palmerrazziornas offer var det ett icke ringa antal som, förvirrade och desperata, oundvikligen bröt samman under de oerhörda påfrestningarna.

En man på Deer Island begick självmord genom att hoppa ut från ett fönster i femte våningen. Andra på samma ställe och annorstädes blev vansinniga. Sex fångar på Ellis Island dog.

En fånge, en italiensk anarkist som hette Andrea Salsedo, hölls illegalt fängslad i åtta veckor i Row-byggnaden i New York, där han torterades av justitiedepartementets agenter, kastade sig ut — eller knuffades — från sitt fönster i fjortonde våningen.

Det totala antalet dödade, skadade för livet, och offer för obotliga nervsammansatt, kommer aldrig att bli känt.

Inte en enda av justitiedepartementets agenter ställdes inför rätta för sina skändliga brott, begångna under Palmerrazziorna med förevändningen att de försvarade Förenta staternas grundlag.

Kapitel 2

Den mörka flodvågen

Herr ordförande! Bolsjevismens spöke går runt i världen. Alla — statsmän, affärsmän, präster, plutokrater, tidningsredaktörer — varnar ideligen för att världen håller på att förgöras av bolsjevismen. Men det värsta är, att varje nytt förslag, varje ny tanke, som framföres, genast stämplas som bolsjevism. Man behöver inte längre diskutera med en person, som framför nya idéer. Det räcker med att säga: — Detta är bolsjevism.

s. 41

(Kongressledamot Meyer London, i ett tal den 11 februari 1919 inför Förenta staternas lagstiftande församling.)

Brottets art

Louis Freeland Post, biträdande minister i arbetsdepartementet, skrev i sin dagbok, nyårsdagen 1920: »Det finns tecken för närvarande som tyder på att vår fria statsform är i fara. Det sker under täckmanteln av en offensiv mot »anarkister«. Som »anarkist« stämplas nästan envar som opponerar sig mot att folket regeras av reaktionärer och storfinans. . . «

Louis F. Post, 71 år gammal, liten och kraftigt byggd, med ostyrt svart skägg och lurvigt hår, var en man vars väldiga energi och skarpsinnighet stod i bjärt motsats till hans ålder. Under sin märkliga och växlande karriär hade han varit advokat, journalist, lärare, föreläsare, författare, historiker och politiker. Post var en politiskt oberoende man och tidigare anhängare av »single tax«-teorin samt andra reformrörelser. De progressiva strävandena hade i honom en outtröttlig förkämpe.

Panik och hysteri tilltalade inte den åldrige statsämbetsmannen. För hans vid-

s. 42

kommande var justitieminister Palmers korståg för att befria Amerika från »de röda« en »despotisk och nedrig process«.

Plötsligt och ganska oväntat kom Post i en ställning där han kunde göra något åt saken.

John W. Abercrombie, en tjänsteman i arbetsdepartementet, som uppehållit ministerposten under minister L.B. Wilsons sjukdom, meddelade att han tog tjänstledigt för en tid.

Post övertog genast befattningen som minister i arbetsdepartementet.

Den lärde och frisinnade 70-åringen satte omedelbart igång med en undersökning av justitiedepartementets »Röda protokoll«, på vilka utfärdandet av arresteringsorder och deporteringsbeslut var baserade. »När jag dök ned i denna oordnade dokumentsamling blev jag högst förvånad över vad jag fann, skrev Post i sin bok *The Deportations Delirium of Nineteen Twenty* (1920 års deporteringsgalenskap):

»Hela det »röda korståget« stod avslöjat som en enda stor bluff. Därest de faktiska förhållandena så som de trängde sig på mig varit allmänt kända skulle den offentliga opinionen snabbt och effektivt ha uttalat sin förkastelsedom över justitiedepartementet och dess agenter.«

För att komplettera vad han uppdagat sände Post ut ett antal undersökningsmän från departementet med instruktioner att inhämta förstahandsupplysningar om behandlingen av personer, som arresterats i Palmerrazziorna. Snart erhöll han den ena chockerande rapporten efter den andra från sina undersökare.

Två av Posts utsända män besökte Deer Island. I rapporterna till chefen skildrades hur dessa fångar kommit till fängelseplatsen:

— Då kedjorna uppstaplades på varandra blev det en stapel cirka tre fot hög, sade en av undersökningsmännen.

— En trave av kedjor! utropade Post...

En annan undersökningsman gav upplysningar om hur justitiedepartementet lät fångarna marschera kedjade genom Bostons gator. s. 43

— Vi vet det, ty vi har sett fotografier av de kedjade fångarna ställda i en grupp. . . Ingenting fattades i fråga om paradståt, utom blåsorkestern, sade han.

Så fort Post fått in bevisen för arresteringarna och deporteringarnas olaglighet, gick han till handling. Han återkallade 2.500 arresteringsorder samt befalld att fångarna skulle friges.

— Press och kongresspolitiker släppte genast lös en orkan av förtal och smutskastning mot mig, förklarade Post senare.

New York Times skrev att Post »släppte samhällsfiender lösa i landet, en del av dem har undflytt rättvisan«. Ett stort antal tidningar krävde att Post omedelbart skulle avgå.

Kongressledamoten Albert Johnson, ordförande för *House Committee of Immigration and Naturalization*, stämplade Post som ledare för de »röda«, vilka »borrade inifrån« i arbetsdepartementet. En grupp kongressmän tog initiativ till att sätta ministern på de anklagades bänk.

Trots sin ålder hade Post inte förlorat något av sin beredvillighet att slåss för en god sak, oavsett hur starka krafter han stötte ihop med. Men när det gällde de rättsliga åtgärderna mot honom var Post medveten om att han behövde den bästa tänkbara juridiska hjälp som kunde anskaffas. Och hur skulle han, med sina begränsade resurser, ha råd att anlita de dyraste advokaterna?

En eftermiddag i april satt Post på sitt kontor och funderade på lösningen av sitt dilemma, då en affärsman som Post endast kände helt flyktigt kom på besök. Hans namn var E.T. Gumlach. Föregående kväll, förklarade Gumlach, hade han fått kännedom om Posts brydsamma belägenhet. Enligt egen utsago var Gumlach konservativt lagd och inte en man som förfäktade radikala åsikter — men han var en amerikan som trodde på rätt och rättvisa. . .

Gumlach kom så fram med sitt egentliga ärende:

s. 44

— Under dessa omständigheter, sade han, behöver du pengar, du är i stort behov av pengar, och jag är här för att ställa tio tusen dollar till ditt förfogande, som du omedelbart kan ta i anspråk.

När Post hämtat sig från förvåningen sade han till Gumlach att erbjudandet skulle accepteras enär han visste »i vilken anda det hade gjorts«.

Med medel förskotterade av Gumlach anskaffade Post som sin försvarare Jackson H. Ralston, en av landets skickligaste advokater.

Den 7 maj 1920 inkallades Post till förhör inför *House Rules Committee*.

Förhöret tog snart en dramatisk och alldeles oväntad vändning. I den modige, lärde och lidelsefullt demokratiska gamle mannen fann de inkvisitoriska kongressmännen sin överman. Med sin skicklighet att parera frågorna, med sin glödande

vältalighet och med obestridda dokumentära bevis för varje påstående förvandlade Post sin egen rättegång till en rättegång mot dem som stod som hans åklagare.

Kommittéledamöterna hade allt mindre och mindre att säga under det att Post i en levande skildring drog fram massor av brott mot grundlagen, begångna under Palmerrazziorna: de hundratals olagliga arresteringarna, de laglösa husundersökningarna och den omänskliga behandlingen av de arresterade. Det var de amerikanska medborgarnas skyldighet, och i synnerhet var det regeringsledamöternas plikt att skydda utlänningarnas rättigheter. »Vi bör se till att ingen orättvisa verdfares dem. Om de har sitt hemvist här är de berättigade till våra lagars skydd«, framhöll Post med kraft.

Posts vittnesmål beskrevs av fru W. Hard i *New Republic*:

»När han trots sin ålder stod där rakryggad och vital tyckte man sig se skepnader passera, skugglika, verkliga. Det var de okunniga, de tillbakasatta och missförstådda — det var utlänningarna. Bakom skymtade regeringens nitiska apologeter. Och bakom dem skönjdes andra skuggor: kommittén av *Americanizers* (amerikaniseringskommittén), vars medlemmar sitter på höga poster. Men i förgrunden stod en liten man utan att frukta makthavarnas vilda känslor, behärskad men eldig. Han satte sin tillit till landets konstitution över all fruktan och han hade samlat en mängd fakta.«

s. 45

Den lille mannen med sina fakta avgick med segern. Kongressens undersökningskommitté beslöt att avskrika sina rättsliga åtgärder mot Post.

New York Post kommenterade:

»Den enkla sanningen är, att Louis F. Post förtjänar den största tacksamhet av alla amerikaner för sitt modiga och beslutsamma uppträdande i försvaret av våra fundamentala rättigheter. Det är beklagligt, att han i sitt ställningstagande kom i konflikt med justitieministern, men Palmers klagomål drabbar grundlagen och inte herr Post.«

Det fanns även andra patriotiska och modiga män, vilka liksom Post lade märke till att bakom det antiröda korstågets fasad gjordes angrepp mot varje grundsats i den amerikanska demokratin.

I maj 1920 publicerade tolv av Förenta staternas mest framstående advokater en högst betydelsefull inlägga på sextiotre sidor under rubriken: *To The American People! Report Upon the illegal Practises of the United States Department of*

Justice (Till amerikanska folket! Rapport över USA:s justitiedepartementets olagliga tillvägagångssätt). Bland rapportens författare märktes Roscoe Pound, rektor vid Harvarduniversitetets juridiska fakultet, Felix Frankfurter, professor vid samma fakultet, Zechariah Chafee jr., en av landets främsta grundlagsexperter, och Francis Fisher Kane, vilken hade avgått från sin post som federal distriktsadvokat i Filadelfia som protest mot Palmerrazziorna.

Dessa juristers rapport gav en väldokumenterad redogörelse över justitiedepartementets dagliga verksamhet vid tiden för Palmerrazziornas genomförande och en grundlig analys av de ödesdigra konsekvenser som denna verksamhet förde med sig. s. 46

Rapporten började med dessa ord:

»Under en tid av mer än sex månader har vi, undertecknade advokater, vars edsvurna skyldighet det är att försvara Förenta staternas författning, med stigande oro konstaterat en fortlöpande kränkning av författningen och brott mot dess lagbestämmelser, begångna av justitiedepartementet. Under täckmanteln av en kampanj för undertryckandet av radikal verksamhet har justitieministern och hans män begått olagliga handlingar.«

Rapporten riktade anklagelser mot justitiedepartementet för dess förvandling till en propagandabyrå, vilken utsänt en mängd material till tidningar och tidskrifter för att uppegga den allmänna opinionen mot de radikala, i syfte att övertyga folket om en förestående »röd komplott« mot regeringen.

Den digra rapporten över Palmerrazziorna drog fram exempel på varierande överträdelser av författningen från justitiedepartementets sida under sådana rubriker som: Råa och ovanliga bestraffningar — Häktningar utan arresteringsorder — Förnuftsvidriga undersökningar och anhållanden — Personer tvingas vittna mot sig själva. . .

Advokaterna påvisade i ett avsnitt med rubriken *Provokatörer*:

»Amerikanska folket har aldrig tolererat användningen av förtäckta agenter eller provokatörer, vilka var vanliga i det gamla Ryssland och Spanien. Men justitiedepartementet har använt sig av dylika agenter för uppeggandet av brott som är rent kriminella.«

Avslutningsvis framhöll de tolv framstående advokaterna:

»Fria män respekterar rätten och följer sanningen, men de kommer att till det yttersta motsätta sig godtycklig maktutövning. . . Det är en villfarelse att tro, att någon av folkets tjänare nu mer än förr kan tillvälla sig obegränsad makt. Att utgå från ett sådant antagande är att förneka den fundamentala satsen om det regerade folkets medgivande. Det är här inte frågan om någon oviss och hotande fara, utan om en pågående attack mot vår grundlagsenliga frihets livsviktiga principer.«

s. 47

En lika skarp anklagelse kom till uttryck i en längre rapport av senator Thomas J. Walsh, ordförande i senatens kommitté för undersökning av justitiedepartementets tillvägagångssätt, vilken infördes i kongressens protokoll. Rapportens rubrik löd: *Justitiedepartementets olagliga tillvägagångssätt.*

Senatkommitténs rapport deklarerade:

»De som utarbetat det förfaringsätt som här kritiserats hade glömt bort bokstaven och andan i självständighetsförklaringens principdeklaration.«

Men de sensationella avslöjanden och varningar som kom från Louis F. Post, senator Thomas Walsh och de tolv advokaterna, som stod som författare till rapporten, ignorerades i stor utsträckning eller vanställdes i tidningspressen. Varningarna dränktes i den stigande flodvågen av antiradikalt hysteri, fördomar och förtryck.

»Den vidrigaste sidan«

Månadslånga agitationskampanjer mot de »röda«, de olycksbådande varningarna från regeringsledamöter om en omedelbart förestående revolution, de blodiga bombkomplotterna, och den panik och terror som följde med Palmerrazziorna hade sina verkningar på landet i sin helhet. Frukten för den »röda faran« spred sig över nationen som en pest.

»Ett oräkneligt antal gentlemän upptäckte nu att de kunde nedgöra allt de önskade nedgöra genom att flitigt smeta på med antibolsjevikborsten«, skrev historikern Frederick Lewis Allen senare. »Men höga flottchefer, anhängare av allmän värnplikt. . . bok-censorer, jude- och

negerhatare, fastighetsägare, fabrikanter och företagsledare. . . alla svepte in sig i the Old Glory (amerikanska flaggan) och i the Founding Fathers (förfädernas) mantel. Deras opponenter framställdes som Lenins anhängare.«

Tidningar och tidskrifter var överfulla med skräckskildringar om »bolsjeviska våldsdåd« i Ryssland och illvilliga stämplingar av »betalda sovjetagenter« i Amerika. Den 8 januari 1920 tillkännagav landets tidningar med stora rubriker att justitiedepartementets agenter höll på att inringa Ludwig C.A.K. Martens, som påstods finansiera »en konspiration för att störta den amerikanska regeringen«.

Department of Labor hade på uppmaning av justitiedepartementet utfärdat arresterings- och utvisningsorder för Martens. Anklagelseakten hade utarbetats av J. Edgar Hoover.

I december 1920 fastslog Wilson, arbetsdepartementets chef, att Martens »bevisligen icke hade begått någon lagstridig handling som individ«. Den olagliga deporteringsordern som utfärdats av Hoover ogiltigförklarades. Martens återvände självmant till Ryssland i januari 1921.

Två dagar senare vägrade representanthuset den socialdemokratiska kongressmannen Victor Berger från Milwaukee säte och stämma i kongressen med motivering att hans närvaro i representanthuset utgjorde »en fara för den lagstiftande församlingen.«.

Inom kort tillkännagav New York State Assembly (staten New Yorks parlament) att fem socialdemokratiska representanter hade uteslutits på grund av att »de tillhörde en illojal organisation, vars medlemmar bestod av förrädare«. *New York Times* gjorde följande kommentar angående uteslutningen:

»Det var en amerikansk röstning alltigenom, en patriotisk och konservativ röstning.«

I kongressen förelåg ett sjuttioalagförslag, som krävde åtgärder mot upprorisk verksamhet. En del av dessa förslag stipulerade ett maximistraff på 20 års fängelse för »olagliga diskussioner«, samt förlust av medborgarskap och deportering av utlandsfödda medborgare för liknande överträdelser. Senator Kenneth D. McKeller från Tennessee föreslog att det skulle upprättas ett »fångläger« på Guam för deportering av infödda samhällsvådliga amerikaner.

Nästan varje stat antog särskilda antisyndikalistlagar där man stämplade som ett grovt brott att verka för en ändring av det amerikanska samhället. Lagen i West Virginia definierade som kriminell »varje slags undervisning om läror som

är fientliga till de ideal som nu är gällande — och som framdeles kommer att gälla enligt denna stats konstitution och lagar«.

Trettiofva stater stiftade lagar som förbjöd visandet av en röd flagga offentligt. I en del av dessa stater var det straffbart att bära emblem vars färg påminde om »bolsjevismen, anarkismen och den radikala socialismen«. I ett flertal stater ansågs det som förargelseväckande att bära röd slips.

I skolor och universitet över hela landet iscensattes lojalitetsundersökningar mot lärare och elever. På förslag av Lusk-undersökningskommittén antog New Yorks stat en lag som ålade »folkskollärare att anskaffa ett speciellt intyg som bevis för att de var av god karaktär och lojala mot statens och nationens institutioner«. Lagen stipulerade bland annat:

»Personer som ej är ivriga att bekämpa teorier om samhällsförändringar kan icke få förtroende att undervisa unga och gamla i medborgarskapets stora ansvar.«

Dåtida välkända liberaler som Jane Addams, Rabbi Stephen Wise, Oswald Villard och Felix Frankfurter utpekades vida omkring som »de rödas redskap«. Charles Chaplin, Will Rogers, Norma Talmadge samt andra skådespelare och framträdande personer beskylldes för att vara »kommunister«. Enligt *Better American Federation of California* var Sinclair Lewis' roman *Main Street* samhällsfarlig enär den »skapade avsmak för amerikanernas vedertagna, goda livsvanor«.

En jury i staten Indiana frikände efter två minuters överläggningar en man som hade mördat en utlänning därför att utlänningen ropat »åt helvete med Förenta staterna. . . «

I denna förgiftade atmosfär växte likt svampar ur jorden självkorade terroristiska patriotiska sällskap som spred sig överallt i landet. De vita kåpornas pest, Ku Klux Klan, spred sig snabbt över Georgia, Indiana, Colorado, Ohio och ett antal andra stater. Varje månad anslöt sig tiotusentals nya medlemmar till de kåputstyrda terroristerna, vilka hade förbundit sig att rensa Amerika från »katoliker, kommunister, judar och utlänningar«.

Ku Klux Klan organiserades under rekonstruktionstid efter inbördeskriget för att beröva negrerna de rättigheter som vunnits i inbördeskriget. Sammanslutningen hade legat i dvala från sekelskiftet fram till 1915, då den hemliga terroristföreningen återupplivades, under ledarskap av William J. Simons, som tidigare varit predikant och handelsresande. Medlemsantalet ökade raskt och uppgick år 1920 till 700.000. Fem år senare hade den nära 9.000.000 medlemmar och KKK blev en nationell makt att räkna med.

Med sin vidsträckta hemliga organisationsapparat — den osynliga statsmakten — dominerade KKK det politiska livet i Texas, Georgia, Arkansas, Oklahoma, Indiana, Oregon och andra stater. Klan-understödda kandidater hemförde valsegrar i Kansas, Indiana och Maine samt vann senatorsval i Oklahoma och Colorado.

Roger N. Baldwin, ledaren för American Civil Liberties Union, skrev senare:

»Uppblomstringen av Ku Klux Klan från 1922 till 1925 var ingen tillfällighet. Dess organiserade intolerans var blott ett överförande av den maktägande ekonomiska klassens ras- och religionskonflikter till ett vidare fält...«

I stora delar av landet terroriserade vitkåporna befolkningen med brinnande kors, nattritter, skrämseparader, hudflängningar, lemlästningar och lynchningar. I Louisiana dödades några offer med en ångvält av klanmännen. En undersökning i Oklahoma blottade över 2.000 KKK-våldsgärningar inom loppet av två år. Några arresteringar och rättegångar förekom inte i samband med överfallen.

I slutet av 1920-talet, efter ett antal avslöjanden i tidningarna och offentliga undersökningar, förlorade KKK en stor del av sitt inflytande. Det hemliga sällskapet började dock växa på nytt i mitten av 1930-talet, då dess medlemmar spelade en ledande roll i kampen mot den framväxande industriella fackföreningsrörelsen. Efter andra världskriget har KKK blivit ständigt mer verksam.

The Dearborn Independent i Michigan, en veckotidning som publicerades av den ryktbare automobilmagnaten Henry Ford, släppte lös en oerhörd hetskampanj mot judarna och denna kampanj inleddes med ett redaktionellt uttalande på första sidan under rubriken: *The International Jew: the World's Problem* (den internationella juden: världens problem). Kort tid därefter började Fords tidning införa som följetong den vidriga antisemitiska förfalskningen *The Protocols of the Wise Men of Zion* (Zionsprotokollen).

Justitieminister A. Mitchell Palmer förklarade inför senatens juridiska kommitté:

— Jag har ingenting att be om ursäkt för beträffande justitiedepartementets åtgöranden ... jag gläds åt dem och pekar med stolthet och entusiasm på resultaten av dessa åtgärder. Och även om några av mina agenter ute på sina verksamhetsfält var lite hårdhänta och tvära mot utländska agitatorer ... så tror jag att man med hänsyn till landets allmänna bästa kan ha overseende därmed.

Justitieministern rekommenderade kongressen att antaga en lag, som stipulerade dödsstraff för »farliga upproriska gärningar« i fredstid. . .

Arresteringen av »sovjetspioner« och »farliga radikala utlänningar« fortsatte. Bland de arresterade var två italienska anarkister, Nicola Sacco och Bartolomeo Vanzetti, namn som senare blev världsberömda. De häktades den 5 maj 1920 i en liten stad i närheten av Boston, anklagade för att ha begått rån och mord.

I maj månad samma år betonade en ganska okänd republikansk senator inför en grupp affärsmän: »Vad Amerika behöver är inte hjältedåd utan botemedel, inte patentmediciner utan normala förhållanden, inte revolution utan restauration.« s. 52

Senatorn var Warren G. Harding från Ohio.

»Amerika är i gammal bemärkelse inte längre ett fritt land, och friheten blir alltmer bara en vacker fras. . .«, skrev Katherine Fullerton Gerould i en artikel införd i *Harper's Magazine*. »Överallt finner man, att yttrandefriheten strypes på ett eller annat sätt. En amerikansk medborgare intresserad av sociala och politiska problem i sitt land kan endast i någon mån yttra sig fritt genom att sluta sig till den pöbel, som är honom mest sympatisk, och bida tiden i packets skugga.«

Under en gudstjänst, som förrättades i *Cathedral of St. John the Divine* i New York, förklarade biskop Charles D. Williams från östra Michigans protestantiska biskopsdistrikt:

»Affärsmännen ser rött. De har börjat se rött i sin kampanj mot radikalismen. De brännmärker var och en som hyser en progressiv uppfattning som »salongsbolsjeviker«. Och personer har arresterats i hemlighet och utan orsak av köpta spioner på falsk angivelse.«

Biskop Williams tillade:

»Amerikanismens högsta principer har underminerats genom hysteri och panik. Detta är den vidrigaste sidan i amerikansk historia.«

Kapitel 3

Balansräkningen

Den reaktionära efterkrigs vågen i Förenta staterna berövade amerikanska folket s. 53 många av de demokratiska rättigheter som värderades högst. Den gav upphov till intolerans, hysteri, hat och fruktan över hela landet. Tusentals oskyldiga personer blev arresterade, fängslade och torterade. Strider på arbetsmarknaden, lynchningar och rasupplopp krävde många offer. Aldrig förr hade terror och förtryck varit så vittomfattande i landet.

Vilka orsaker låg bakom denna »den mest vidriga sidan i amerikansk historia?»

Federala myndigheter förklarade att Palmerrazziorna och andra undertryckningsåtgärder, som efterkrigstiden uppvisade, var nödvändiga för att skydda nationen mot en »kommunistisk sammansvärjning«, vars syftemål var att störta regeringen.

Men i verkligheten spelade korståget mot kommunismen en andrahandsroll. Vänsterflygeln var svag med blott ett ringa antal medlemmar vid den tiden. Det samlade medlemsantalet i socialistiska partiet, kommunistiska partiet och kommunistiska arbetarpartiet uppgick till mellan 80.000 och 100.000 enligt en beräkning som företogs i slutet av 1919 av professor Gordon S. Watkins vid Illinois' universitet. I tidskriften *Only Yesterday* skrev Frederick Lewis Allen:

»Kommunisterna kunde i bästa fall knappast mönstra upp mer än en tiondels procent av den vuxna befolkningen . . . och de tre partierna tillsammans kunde uppbåda drygt två tiondels procent — en ganska liten kärna, tycker man, för en revolutionär massrörelse.« s. 54

Allen pekar på några av de drivande motiven bakom efterkrigstidens kampanj mot kommunismen:

»... den amerikanske affärsmannen hade kommit ut ur kriget med blodad tand, färdig att slå ned nästa hinder som stod i hans väg... Arbetsarna stod i hans väg och hotade hans profit ... han kom till den uppfattningen att en hundraprocentig amerikanism gav honom rätt att sparka ut fackföreningsorganisatörer från sitt företag ... och trodde fullt och fast, att den amerikanske arbetarens kamp för högra löner var första steget i ett väpnat uppror dirigerat av Lenin och Trotskij.«

Även under kriget hade stränga och vittomfattande undertryckningsåtgärder riktats mot de grupper inom arbetarrörelsen, vars krav betecknades som »oresonliga«, och mot de vänsterelement som opponerade sig mot kriget emedan de ansåg det vara imperialistiskt. Medlemmar i IWW (Industrial Workers of the World)¹ utsattes för en intensiv förföljelse av myndigheter och terroristgrupper. IWW-isterna misshandlades brutalt, fängslades, lynchades. Stridbara fackföreningsledare och radikaler dömdes på uppkonstruerade bevis och sattes inom lås och bom.

De två mest berömda arbetarledare som fängslades under kriget var Thomas J. Mooney och Eugene V. Debs.

Mooney, som var framstående fackföreningsman i San Francisco, föll offer för ett »frame-up«, som bestod däri att han anklagades för delaktighet i ett bombattentat, vilket ägde rum i San Francisco i juli månad 1916. Han dömdes till hängning. Landsomfattande protester resulterade i att domen ändrades till livstids fängelse. År 1939, efter tjugotvå år i San Quentinfängelset, beviljades han »ovillkorlig benådning« av Californiens guvernör, Culbert Olson, och frigavs.

Den berömde socialisten och järnvägsarbetarnas tidigare ledare Eugene V. Debs anklagades för brott mot spionerilagen och dömdes i september 1918 till tio års fängelse på grund av sin opposition mot Amerikas deltagande i kriget. Sedan han avtjänat tre år av fängelsestraffet benådades han i december 1921 av president Harding. (År 1920, då han satt i fängelse, uppsattes han som socialistiska partiets presidentkandidat och erhöll 920.000 röster.) s. 55

Amerikanska arbetare, som gick i strejk för att slå vakt om sina fackföreningar och sin levnadsstandard, stämplades i stor utsträckning som »röda« och »mariionetter i bolsjevikagenternas händer«.

»I syfte att krossa strejkerna utspred man anklagelser om en röd konspiration«, skrev Henry M. Morris och William Cahn i sin biografi över *Eugene V. Debs*.

---

¹IWW — en syndikalistisk kamprörelse. Ö.a.

Arbetsgivarföreningen i Indianapolis yrkade på att lagar omedelbart skulle stiftas och en »kraftig tillämpning av lagarna komma till stånd för att hejda *American Federation of Labor* och bolsjevikernas radikalism. . . «

»Röda Farans« strategi var väl anpassad till tidsstämningen. I *The History of Labor in the United States (arbetarrörelsens historia i Förenta staterna* påvisade Selig Perlman och Philip Taft:

»Inom stora skikt av befolkningen var krigstidsstämningen nu färdig att övergå till hysteri mot de »röda«, och som manifestationer av »rödheten« betecknades ofta strejker och kamp för högre löner.«

Huvudsyftet med Palmerrazziorna och efterkrigstidens korståg mot »kommunismen« var att krossa den organiserade arbetarrörelsen, sänka lönerna och över hela landet återupprätta arbetsplatser med oorganiserad arbetskraft för att inhösta högre profit för de stora bolagen.

Justitiedepartementet hade samma mål som »big business«. Redan från början inriktade sig J. Edgar Hoovers hemliga polisavdelning inom undersökningsbyrån på razzior och förföljelser mot radikaler, främst i syfte att komma åt den fackliga rörelsen och arbetarrörelsen. s. 56

Enligt ett av justitieminister A. Mitchell Palmer avgivet vittnesbörd inför *House Rules Committee* hade en strejk i Ansonia, Connecticut — företaget tillhörde American Brass Company — helt och hållet »framkallats av utlänningarna«, och den bekämpades på följande effektiva sätt:

»Ett antal av de mest aktiva ledarna arresterades på utfärdade deporteringsorder; somliga av dem var med på s/s Buford. . . Men det återstod dock ett flertal framträdande agitatorer som var amerikanska medborgare och de fortsatte sin verksamhet. Strejken misslyckades, sedan statliga och federala myndigheter åtalat dessa.«

Justitieministern omtalade vidare för kommittémedlemmarna att den stora stålstrejken 1919 »slutade tack vare ingripanden från justitiedepartementet«.

Den 3 januari 1920 skrev New York Times om justitiedepartementets förberedelser för Palmerrazziorna, som hade iscensatts föregående kväll:

»Aktionen hade, ehuru den kom plötsligt, omsorgsfullt förberetts, studerats och systematiserats. . . I månader hade justitiedepartementets män med åsidosättande av allt annat arbete koncentrerat sina krafter på de röda. Agenter nästlade stillsamt in sig i de radikalas led . . . och

satte igång sitt arbete, ibland som kockar i avsides belägna gruvarbetarläger, ibland som stålarbetare och vid lämpliga tillfällen som vilda agitatorer. Ett flertal agenter och förtäckta spioner lyckades få förtroendeposter inom den radikala rörelsen och åtminstone i ett fall blev en av dem erkänd distriktsledare. . .

Under stål- och kolstrejkerna och då järnvägsstrejker hotade, för hemliga agenter ständigt omkring bland arbetaragitatorerna och samlade in massor av uppgifter. Efterhand uppgjordes ett detaljerat kortsystem med upplysningar om yttranden som fällt av radikala arbetare, deras vanor, vistelseort m.m. Justitiedepartementet kommer allt eftersom tiden går att infånga dessa fridstörare och antingen ställa dem inför domstol eller utvisa dem.«

Under hela denna period samarbetade undersökningsbyrån intimt och hemligt s. 57 med de stora bolagens spioneriapparater.

»Hela det röda korståget såg ut att vara genomsyrat med arbetarspionintressen — med privata detektivagenturers intressen i tjänst hos stora bolag«, skrev Louis F. Post i *The Deportation Delirium of Nineteen-Twenty*. . .

Världskyrkorörelsens undersökningskommission framhöll i sin rapport om stålstrejken 1919:

»Federala immigrationsmyndigheter intygade för kommissionen att razzior och arresteringar på grund av ›radikalism‹ etc. speciellt utfördes i Pittsburgh-distriktet efter angivelser och hemliga rapporter från stålbolagens förtäckta agenter, varefter fångarna överlämnades till justitiedepartementet.«

En federal agent, verksam i Pittsburghområdet, vittnade inför kommissionen att nittio procent av alla radikaler som anhölls och häktades hade utpekats av en stor koncern, antingen inom stål eller kolinindustrin. . . «

Som ett komplement till kampanjen mot den organiserade arbetarrörelsen följde en samfäll, mot hela den progressiva rörelsen riktad offensiv, vars främsta mål var att nedtysta liberalernas protester, krossa socialisternas, kommunisternas och andra progressiva gruppers politiska opposition, injaga fruktan hos dem som kämpade för medborgerliga rättigheter samt undertrycka minoritetsgruppernas kamp för en människovärdig existens och för likaberättigande.

Bland minoritetsgrupperna utsattes negrerna för en speciell attack. Medan lynchningar och andra våldshandlingar i landsomfattande skala utspelades i negerdistrikten, sammanställde justitieminister Palmer en omfattande rapport med rubriken *Samples of Negro Propaganda* (Exempel på negerpropaganda), vilken senare överlämnades till *House Rules Committee*. »Mot slutet av det europeiska kriget konfronterades justitiedepartementet med en betydande agitation och oro bland negrerna«, hette det i rapporten. Justitiedepartementet, sade Palmer, hade emellertid »inte funnit någon samordnad rörelse bland negrerna, som kunde ge upphov till en allmän resning utöver landet«.

s. 58

Den »antikommunistiska« kampanjens syftemål var inte minst att nedtysta de röster som krävde ett slut på Amerikas interventionskrig mot Sovjetryssland och yrkade på upprättande av diplomatiska förbindelser med sovjetregeringen. »Dessa kommunister är ett fördärvligt gäng. De fördömer på många språk blockaden mot Ryssland,« skrev *New York Times* den 5 januari 1920, angående de »radikaler« som arresterats i Palmerrazziorna.

»Även om man skulle erkänna att en röd fara hotade landet innan justitieministern började sitt oförskräckta krig mot den, måste man säga att hans kampanj har varit alltigenom fruktlös,« betonade författarna till rapporten om justitiedepartementets olagliga tillvägagångssätt. I rapporten poängterades att hans lista upptog 60.000 namn på »misstänkta bolsjeviker« men endast 281 av det totala antalet utlänningar hade deporterats medan 529 andra hade fått utvisningsorder. Följaktligen hade justitieministern befriat landet från ett sammanlagt antal av endast 810 misstänkta utlänningar, medan de övriga 59.160 återstod att ta itu med, enligt hans egna uppgifter.

Men ifråga om kampanjens verkliga syfte var den långt ifrån resultatlös. Längs hela den industriella fronten från New Jersey till Californien bröt man stora strejker, sänkte lönerna, de fackföreningslösa arbetsplatserna återinfördes och den organiserade arbetarrörelsens styrka reducerades till en bråkdel av sin tidigare omfattning. Som exempel härpå kan nämnas att sjöfolksförbundet, som inte utgör något undantag, år 1920 hade 100.000 medlemmar och två år senare endast 18.000. American Federation of Labor hade fram till 1923 förlorat över en miljon medlemmar.

Kampanjens framgångar i kampen mot arbetarrörelsen berodde inte endast på den väldiga styrkan hos Amerikas industriella finansiella intressegrupper, som efter kriget hade större resurser och mer inflytande än någonsin tidigare, och den rikliga hjälp som dessa intressegrupper erhöll från justitiedepartementet och regeringen, dess framgångar berodde också på arbetarrörelsens stora svagheter. Med

s. 59

undantag av ett fåtal ledare, som t.ex. William Z. Foster,² var den fackliga rörelsen i händerna på opportunistiska, korrumpierade och räddhågade ledare, som fruktade arbetarnas kamp nästan lika mycket som arbetsköparna själva. Hetsen mot de »röda« och ödeläggande inre strider raserade den organiserade arbetarrörelsen. *Wall Street Journal* skrev om järnvägsmannaförbundets ledning:

»Det är ingen paradox om man säger att ledarnas oförmåga att stå solidariska under strejken var den mest gynnsamma omständighet som kunde inträffa, gynnsam både för landet i dess helhet och för järnvägsaktiernas ägare.«

Nederlaget för den amerikanska arbetarrörelsen var ett nederlag för hela det amerikanska folket. Nationen fick dyrt betala för den seger som »big business« vann.

De antidemokratiska utsvävningarna och undermineringen av den progressiva rörelsen åren närmast efter krigsslutet förberedde vägen för ett tidsskede som i stinkande ruttenhet saknar motstycke i Amerikas historia. Det var ett tidsskede som präglades av en oerhörd korruption och brottslighet i hög uppsatta kretsar, en period som utmärktes av rovgiriga finansintressens absoluta kontroll över regeringen, med utplundring, bedrägeri och förskingringar i gigantisk skala.

Detta tillstånd kulminerade i den stora depressionen.

---

²Historikern Frederick Lewis Allen framställer William Z. Foster som »den mest energiske och intelligente strejkledaren«.

Del II

Utplundringen av landet

Kapitel 4

Otroligt tidsskede

»Under tolv år drogs vårt land med regeringar som ingenting såg, ingenting hörde, ingenting gjorde. Nationen väntade handling av regeringen, men regeringen såg åt annat håll. Nio års fjäsk för guldkalven och tre långa år av förbannelse! Nio vansinniga år vid börstelegrafen och tre långa år i brödköerna! Nio år av hägringar och tre långa år av förtvivlan!«

(President Franklin D. Roosevelt den 31 oktober 1936.)

Hur man gör en president

Republikanska partiets nationella konvent, som hölls i Chicago i juni 1920, var en s. 63
extraordinär tillställning.

Karl Schriftgiesser skrev i *This Was Normalcy* (Detta var normalt):

»Presidentskapet var till salu. Chicago som aldrig känt någon blygsel inför nesliga penningaffärer var överfullt av ursinniga köpare, som hade fickorna fullproppade med pengar och var villiga att betala priset. Coliseumbyggnaden blev en marknadsplats full av aktiejobbare, oljeintressenter, gruvmagnater, ammunitionsfabrikanter, sportpromotors och såpdisponenter. Vestibulerna och samlingsrummen i de stora hotellen i stans centrum liknade surrande bikupor när spekulanterna på presidentposten rusade omkring för att trumma ihop sina understödjare, träffa överenskommelser, utfärda order i smyg och dela ut pengar från hemliga fonder.«

Bland de finans- och industriledare, som svärmat in i »the windy city« (den blåsiga staden) för att se till att den republikanske presidentkandidaten var en man av rätt kaliber, var Harry F. Sinclair, Sinclair Oil-bolagets direktör. Han hade redan investerat 75.000 dollar i republikanska partiets valkampanj och innan kampanjen var över satsade han ytterligare 185.000 dollar. Där fanns vidare domare Elbert H. Gary, ordförande i styrelsen för U.S. Steel, vars namn ofta skyltade i pressen i samband med kampen mot stålstrejken 1919, Samuel M. Vauclain, direktör för Baldwin Locomotive Company, Thomas W. Lamont, delägare i firman J.P. Morgan Company, Edward L. Doheny, direktör för Pan-American Petroleum Company, och William Boyce Thompson, kopparmagnaten, som just återkommit från Sovjetryssland, där han som Röda korsets ledare satsat en miljon dollar av egna medel för att dämna upp den ryska revolutionens flodvåg. s. 64

För att kunna utföra manipulationerna bakom kulisserna bland de olika delegationerna och samtidigt hålla de öppna förhandlingarna i Coliseum under kontroll, satte finansmagnaterna sin tillit till en liten utvald grupp av republikanska politiker. Dessa storfinansens politiska deputerade samt deras familjer namngavs av Ferdinand Lundberg i hans bok betitlad *America's 60 Families* (Amerikas 60 familjer). De var:

Senatorerna Henry Cabot Lodge (Morgan), Medill McCormick (Chicago Tribune-International Harvester Co.), James E. Watson från Indiana (Ku Klux Klan), Reed Smoot (Utah sockerindustri), James F. Wadsworth från New York (Morgan) och Frank Brandages från Connecticut (Morgan).

På kvällen den 9 juni sammanträdde senatorerna i en trerumsvåning i Blackstone Hotel, vilket var republikanska partiets ordförande Will Hays' högkvarter. Konventets voteringar i syfte att nominera presidentkandidaten hade nämligen gått i baklås i valet mellan general Leonard Wood och guvernör Frank O. Lowden från Illinois. Man måste finna en utväg.

Närvarande vid det hemliga mötet var förutom senatorerna George B.M. Harvey, den excentriske, inflytelserike utgivaren av *Harvey's Weekly*, som stod i nära kontakt med Morganbolaget. Han betecknades ofta som »President-maker« (presidentmakare). Nicholas Murray Butler, Columbia-universitetets ordförande, som hade stort inflytande i republikanska partiets inre cirklar, ambulerade mellan de rökfyllda rummen. s. 65

Vid midnattstiden fattade man beslut om vilken som skulle bli partiets presidentkandidat. . .

Senator Warren Harding från Ohio, trött, rufsigt och något spritpåverkad, kallades till Will Hays' våning. . .

— Senator, vi önskar få en fråga besvarad; finns det något i ert tidigare förflutna liv som är av sådant slag att det kan försätta republikanska partiet i förlägenhet i den händelse vi nominerar er till presidentkandidat? Den som framställde frågan var George Harvey.

Meningen med frågan tolkades senare på olika sätt. En tolkning hävdade att Harvey och hans kolleger ville vara säkra på att Harding inte hade något negerblod i sina ådror, vilket fräcka rashetspropagandister påstått i Chicago. Harvey själv förklarade senare att frågan ställdes till Harding i den avsikten att denne skulle söka Guds hjälp och vägledning i förberedelsen för utövandet av presidentkallet. En annan version var att frågan framställdes för att få upplysningar om huruvida Hardings förhållande till Nan Britton, moder till hans utom äktenskapet födda dotter, möjligen skulle yppas och bli en besvärande fråga i den kommande valkampanjen.

Harding drog sig tillbaka till ett angränsande rum, där han dröjde kvar en stund, varefter han kom tillbaka och högtidligt förklarade att i hans förflutna intet fanns som lade hinder i vägen för honom att bli president.

På eftermiddagen följande dag nominerades senator Warren G. Harding till republikanska partiets presidentkandidat. Till vicepresidentkandidat utsågs Calvin Coolidge, guvernör i Massachusetts, bäst känd för den roll han spelade i undertryckandet av polisstrejken i Boston 1919.

I en redaktionell kommentar till Hardings nomination skrev *New York Times*: s. 66

»... Chicagokonventets nominering av Harding till presidentkandidat kommer att mottagas med stor förvåning av det parti vars röster han söker... Senator Hardings verksamhet i Washington har varit svag och färglös... Hans nominering är ett osmakligt resultat av det ränksmideri som republikanska partiets självvalda konventledning bedrev...

... Denna lednings enda principer består däri att den hatar president Wilson och har ett glupande begär efter offentliga ämbeten.«

Tidskriften *The Nation* karakteriserade Harding som en enkel, färglös och oinspirerande medelmått, som sänts ut på travbanan av republikanska partiets gamla garde av samma motiv som »en cigarrhandlare sätter upp indianfigurer utanför sina butiker — för att dra till sig kunder«.

Hardings egen kommentar till nomineringen löd kort och gott: »Vi drog ett par äss och spelade ut...«

»Gud! Vilket jobb!«

Harding såg stilig ut, därom var alla ense. Reslig som han var och med ett förnämligt utseende, stort välformat ansikte, silvergrått hår och ett okonstlat väsen blev han snart en uppmärksammad person i vilken samling som helst. Det var dessa egenskaper som övertygade hans gode vän och valkampanjledare Harry M. Daugherty om att en stor politisk framtid låg öppen för Harding. »Han ser ut som en president«, upprepade Daugherty envetet. Daugherty hade redan från början beslutat att Harding skulle bli president.

Harry Micajah Daugherty, en grovt byggd och skrytsam herre, svag för grannlåt i sin utstyrsel, »mullvadade« i Ohios statsrepresentanthus för de stora bolagsintressena. Själv hade han suttit i Ohios representanthus i två terminer, och under ett antal år spelade Daugherty en framträdande roll i republikanska partiets korrumperade och ökända statsledning, känd som »The Ohio Gang« (Ohio-gänget).

I sin bok *The Inside Story of the Harding Tragedy* (Initierade skildring av Hardings tragedi), som Daugherty skrev tillsammans med Thomas Dixon, författaren till boken *The Birth of a Nation* och andra Ku Klux Klan-publikationer, förklarar han: s. 67

»Jag erkänner utan omsvep ledarskapet för det s.k. Ohio-gänget. På de politiska rivalernas läppar är benämningen »Ohio-gänget« ett nedläggande uttryck. Men jag bär dess märke som ett ärotecken.«

År 1914 hade Daugherty övertalat sin vän Harding, som då var redaktör för en mindre tidning i Ohio, att ställa upp som kandidat i valen till USA:s senat. Harding var till en början ovillig att kandidera. »När det blev fråga om att kandidera i senatorsvalen vistades han i Florida, där han låg och solade sig som en sköldpadda på en stock, och jag måste knuffa honom i vattnet för att få honom att simma«, berättade Daugherty senare. Med Ohio-gängets understöd blev Harding invald i senaten. . .

Största delen av sin tid i Washington använde senator Harding till pokerspel, bevistandet av kapplöpningar och bollspel. De fåtaliga anföranden han höll i senaten beskrevs av William G. MacAdoo i följande målande ord:

»... de gav intrycket av en armé bestående av pompösa fraser, som rörde sig över landskapet sökande efter en idé. Understundom kunde en kringirrande tanke fastna i irrgångarna av hans ordflöde och bäras triumferande fram, likt en fånge i dess mitt, tills den dog av utmattning och trældom.«

När Daugherty uppmanade Harding att ställa upp som presidentkandidat frågade senatorm:

— Är jag stor nog för att delta i en sådan här tävlan?

— Sådant prat är skattretande; den tiden hör till det förflutna då stora män placerades i presidentstolen, svarade Daugherty. Vad som behövs nu är en alldaglig man som kan användas för lite av varje.

Och Harding var just en sådan man, betonade Daugherty.

I februari 1920, tre månader innan republikanska partiets konvent skulle gå av stapeln, förutspådde Daugherty alldeles riktigt: s. 68

»Vid ett passande tillfälle under konventförhandlingarnas gång kommer femton män, sömniga, trötta och svettdrypande, att i all hemlighet bänka sig kring ett stort runt bord. Jag skall då lämna fram förslag om att Harding nomineras, och innan sammanträdet är slut kommer de att godkänna hans kandidatur.«

Segern kom i november 1920 och Warren Gamaliel Harding blev vald som Förenta staternas president.

Demokratiska partiets presidentkandidat var James M. Cox, Ohios guvernör, och till vice-presidentposten kandiderade den 38-årige biträdande sjöfartsministern, Franklin Delano Roosevelt.

Harding installerades i sitt ämbete den 4 mars 1921.

Bland medlemmarna i den inre cirkel som omgav Harding, känd som Hardings »Svarta Kabinett«, fanns Andrew Mellon, finansminister, mångmiljonär och aluminiumtrustens kung och i den egenskapen behärskade han en mängd oljekällor, kolgruvor, stålverk, gas- och kraftverksanläggningar och banker; krigsminister John W. Weeks, ex-senator från Massachusetts och delägare i Hornblower Weeks mäklarfirma i Boston; handelsminister Herbert Hoover, f.d. chef för American Relief Administration, vilken före kriget hade tillskansat sig en ofantlig personlig förmögenhet genom tvivelaktiga gruvaktieaffärer i avsides delar av världen; inrikesminister Albert F. Fall, ex-senator från New Mexico, där han som advokat och politiker hade intima och skumma förbindelser med de stora oljeintressena, samt generalpostmästaren Will Hays, tidigare ordförande i republikanska partiets nationalkommitté och huvudrådgivare i Sinclair Oil-bolaget.

Hardings politiske rådgivare och förtrogne vän, Harry M. Daugherty, erhöll justitieministerposten.

Det fannas en man i Hardings regering som, enligt Karl Schrifgiesser, hade s. 69 »verkliga kvalifikationer för sin post«. Det var jordbruksminister Henry C. Wallace. I arbetet *This Was Normalcy* skriver nämnda författare om Wallace:

»Ärlig, frispråkig, en verklig liberal (på sitt sätt) som han var saknade han inte fiender vare sig inom eller utanför kabinettet. Omgiven av män, vars fel han kände väl till, blev hans liv i Washington allt annat än lyckligt. Men allteftersom åren försvinner framstår han i allt tydligare dager som en man vilken stod på ett mycket högre plan än de mest »klartänkta« bland de övriga.«

Av regeringens medlemmar fanns det få, om ens någon som var mer okvalificerad för skötseln av sitt ämbete än presidenten själv.

En kort tid efter presidentinstallationen kom hans gamle vän, Nicholas Murray Butler, till Vita huset på besök. Butler fann presidenten i sitt arbetsrum, där han satt och trötlöst stirrade på brev, dokument och statshandlingar som fyllde hans skrivbord: »Jag visste att jag inte skulle klara det här«, mumlade Harding dystert.

Vid ett annat tillfälle, efter att ha åhört en lång, upphetsad diskussion bland sina rådgivare om skattepolitiken, rusade han in på ett av sina sekreterares kontor utropande:

— John, jag begriper inte ett dugg av det här skatteproblemet! Jag lyssnar först på en grupp och tycker den har rätt, och sedan — Gud hjälpe mig — hör jag på den andra sidans argument, som jag tycker är lika riktiga. Och nu står jag på samma ställe som då jag började. Jag vet att det finns en bok någonstans som kan ge mig sanningen, men djäklar anamma! — jag kunde inte läsa boken. Det måste finnas en ekonom någonstans som känner till sanningen, men jag kan ej finna honom, och även om jag vore försigkommen nog att finna honom så skulle jag ändå inte lita på honom.

Presidenten skakade på huvudet och utropade förbittrad:

— Gud, vilket jobb!

Men trots Hardings otillräckliga förståndsgåvor för sitt krävande kall som president, var hans kvalifikationer i alldeles särskild grad tillfredsställande för de miljonärer som dirigerat hans nominering. »De kund bland och dela ut honom som en kortlek«, skrev Charles W. Thompson i sin bok *Presidents I've Known* (Presidenter jag känt). s. 70

Förhållandena normaliseras

Hardingregeringens inrikespolitik kännetecknades enligt den beskrivning som ges av Charles och Mary Beard i *The Rise of American Civilization* (Den amerikanska civilisationens uppkomst) främst av

»upphävandet av inkomst-, arvs- och extraprofitbeskattningen, i synnerhet inom de högre inkomsttagargrupperna, bördan av den federala inkomstbeskattningen överflyttades från de rikas förmögenheter till de förnödenheter som konsumeras av folket. . . inga statliga ingripanden i näringslivet. . . ingen inblandning från myndigheternas sida i de stora bolagens uppslukning av mindre företag, aktieutgivning och kombinationer, ingen fast priskontroll eller regleringar samt avskaffandet av det besvärande trycket på järnvägarna.«

»Det är känt för envar att varje man med energi och initiativkraft kan få ut av livet allt han önskar sig. Men när initiativet hindras genom lagstiftning eller då en beskattning tar från honom rätten att få en skälig del av vad han förtjänat — då kommer han inte längre att göra några ansträngningar.«

Den som yttrade dessa ord var Andrew Mellon, den fabulöst rike finansministern, som de andra kabinettsmedlemmarna familjärt kallade »Onkel Andy«.

Så snart den sextiosjunde kongressen börjat sina överläggningar framlade Mellon, som varken saknade energi eller initiativ, förslag om att den extra krigsvinstbeskattningen av 1917 skulle avskaffas, vilket också kongressen beslöt. Härigenom inbesparades för de stora bolagen ett belopp överstigande 1.500 miljoner dollar per år och för finansminister Andrew Mellon blev det en besparing på en miljon dollar årligen.

Mottot för Hardingregeringens utrikespolitik var »America First«, en paroll som Harding på förslag av Daugherty använt sig av i valkampanjen (samma paroll upptogs igen år 1940–1941 av det s.k. *America First Party*). s. 71

Denna utrikespolitik var enligt Walter Lippman, som då medarbetade i *New York World*, baserad på följande uppfattning:

- Att Amerikas öde inte på något viktigare sätt är förbundet med Europas öde.
- Att Europa bör stå där och stampa i sin egen träck.
- Att Amerika kan exportera till Europa utan att importera därifrån.

- Att därest Europa inte tycker om Amerikas politik så struntar Amerika i det — men Europa bör akta sig. . .

President Harding deklarerade: »Låt internationalisterna och bolsjevikerna förstöra. . . Gud förbarme sig över den ›vilken sången inte klingar himmelskt«. I republikens anda proklamerar vi amerikanism och Amerika.«

Det fanns emellertid ett mycket betydelsefullt område där isolationisternas läror var bannlysta. Samtidigt som Amerikas finanskapitalister offentligt applåderade Hardings om »ett slut på alla utländska förvecklingar« träffade de hemliga avtal med tyska, japanska, engelska och andra länders kartell- och trustmagnater. Och de hade redan ett ambitiöst program utarbetat för erövringen av Europas och Asiens marknader.

Strax före sin installation deklarerade Harding offentligt:

»Det blir en hjälp för oss om vi återupplivar religionen. Jag tror inte att någon regering kan fungera utan att den på ett eller annat sätt har kontakt med en allsmäktig Gud. Själv har jag aldrig varit någon flitig läsare av bibeln, men de senaste veckorna — då mina tankar varit koncentrerade på mina förestående arbetsuppgifter — har jag noga läst och begrundat dess innehåll.«

Det må vara hur som helst med hans bibelkännedom, men i hans utövning av presidentämbetet märktes tydligt något av en biblisk liknelse. Den ryktbare s. 72 journalisten William Allen White skrev:

»Berättelsen om Harding är berättelsen om hans tid — berättelsen om den förlorade sonen, vår demokrati, som vände ryggen åt det andliga livet, hänsynslöst tog ut sin arvedel samt gick ut och levde i sus och dus, vilket slutade med att han fick livnära sig på de rester som svinen ratade.«

Redan ett par veckor efter det Hardingregeringen övertagit sin roll flockades i Washington en maläten samling av republikanska »bosses«, stora affärsmän, lönnbrännare, män från Ohiogänget och andra som hoppfullt spekulerade i goda tider. Ett icke ringa antal av dessa män innehade nyckelpositioner i den nya förvaltningen. Andra var i de stora bolagens tjänst. Alla hade kommit för att få sin del av bytet.

Stämningen i landets huvudstad var hektisk. Vilda orgier och hasardspel, med fabulösa insatser, förekom nästan varje kväll. Prostitutionen frodades. Rusdrycksförbud — jovisst, men spriten flödade fritt. . .

Råbarkade, cigarrökande politiker samlades på kvällarna i Vita husets lugna rum till bullersamma vilda dryckesslag och pokerspel som räckte till fram på småtimmarna. I sin bok *Crowded Hours* (Bråda timmar) berättar Alice Longworth bland annat:

»Jag tror inte att folket hade någon vetskap om vad som skedde i rummen ovanför där de officiella mottagningarna hölls. En kväll, medan en mottagning gick av stapeln, tillfrågades jag av en av Hardings vänner om jag ville komma upp i studion. Jag hade hört rykten och var nyfiken att själv se hur det gick till. . . Inget rykte kunde överträffa verkligheten: studion var full av pokulerande herrar, luften tjock av tobaksrök och brickor fyllda med flaskor, innehållande alla upptänkliga slag av alkoholhaltiga drycker fanns överallt, kortlekar och pokerspel var inom räckhåll. Bilden kompletterades ytterligare av herrar med oknäppta västar som satt med fötterna på bordet och de talrika spottkopparna längs sidorna.

Men inte alla av presidentens och hans kompanjoners glada karusellnöjen ägde rum i Vita huset. Mrs Harding, en liten och skruppen kvinna, flera år äldre än sin make, känd i Hardings inre cirklar som »hertiginnan«, var en dominerande typ och i högsta grad svartsjuk. Ehuru Hardings älskarinna Nan Britton vid upprepade tillfällen i smyg besökt presidentens hus, ansågs det dock rådligt att dessa rendezvous ägde rum under diskretare former.«

s. 73

Nan Britton skrev senare en bok betitlad *The President's Daughter* (Presidentens dotter), där hon detaljerat skildrar sina intima förbindelser med Harding under såväl hans senators- som presidenttid och födseln av deras utomäktenskapliga dotter, Elizabeth Ann. Fastän boken skrivits i sentimental och liderlig stil ger den dock en tydlig bild av Förenta staternas tjugoåttonde president.

Boken relaterar episoder om hemliga möten mellan Harding och Nan Britton i hotell med dåligt anseende, i förfallna hyreshusrum, i senatens kontorsrum och i Vita huset. När de reste ut tillsammans registrerades hon på hotellen som Hardings »brorsdotter« eller sekreterare och ibland som hans hustru. Vid ett av deras möten, som ägde rum i ett undangömt hotell i New York, medan Harding ännu var senator, inträngde husdetektiver i deras rum. Nan Britton skildrar hur Harding reagerade:

— De kom på oss, sade han. . .

»Senatorn såg beklagansvärd ut i sin förlägenhet där han satt på sängkanten, försäkrande att vi inte hade stört någon av deras gäster, varför vi borde lämnas i fred. . . «

När detektiverna fick veta att Harding var ledamot av USA:s senat, beledsagades paret ut bakvägen.

— Vi hade väl tur, Nan, — jag trodde det skulle kosta mig minst 100 dollar att komma ut ur detta, sade Harding till sin älskarinna.

På ett annat ställe i boken talar honom hur Harding som senator skaffade henne en sekreterareplats vid United Steel Corporation.

»Jag hade, konstigt nog, aldrig hört talas om domare Gary, och Harding förklarade för mig att han (Gary) var ordförande i styrelsen för världens största industrikoncern. Senatorn överlämnade sitt visitkort till Garys sekreterare i yttre kontoret. Domaren Gary kom genast ut och Harding presenterade sig för honom. Liksom i förbigående frågade Harding om Gary var nöjd med hans uppträdande i senaten rörande en viss sak. Domaren replikerade att han var mycket tillfredsställd och tackade Harding. . .

s. 74

Ohiogänget hade anskaffat ett litet komfortabelt residens vid 1625 K Street för avkoppling och nöjen. Huset, som var känt som The Little Green House (Det lilla gröna huset), hade hyrts av Howard Mannington, advokat och politiker från Columbus, Ohio. Mannington stod, ehuru han inte beklädde någon federal ämbetsbefattning, i nästan daglig kontakt med justitieminister Daugherty och andra regeringsmedlemmar. Mannington stod på lika god fot med ett antal av landets ledande lönnkrögare, vilka använde huset vid K Street som sitt högkvarter när de besökte Washington, och där ordnades med inköpstillstånd för stora kvantiteter rusdrycker från de statskontrollerade destillationsfabrikerna. I »det lilla gröna huset« uppgjordes också arrangemang varigenom fångar som begått brott mot de federala lagarna kunde köpa benådning och äregiriga jurister mot klingande valuta kunde få federala domarbefattningar.

Ett annat favorittillhåll för Ohio-gänget var ett hus vid 1509 H Street, där justitieminister Daugherty bodde tillsammans med sin vän och personliga adjutant, Jesse Smith. Husets ägare, Edward B. McLean, hade överlämnat bostället till Daugherty med kock, hovmästare och allt. McLean, den effektsökande utgivaren av *Cincinnati Enquirer* och *Washington Post*, upplät ofta sitt praktfulla residens,

som fått namnet »Friendship«, åt president Harding och andra medlemmar i regeringen.

En beskrivning över vad slags tillställningar som gick av stapeln i huset vid H Street ges i Gaston B. Means' memoarer (Means var en av de ledande i den federala undersökningsbyrån under Hardings presidenttid). Means berättar: s. 75

»En kväll ringde min bostadstelefon: — Means — Det är Jesse Smith. Hördu, kom genast till H Street, det är lite mankemang här... Jag klädde mig snabbt och skyndade iväg till H Street. Platsen var allmänt känd för sina upprymda midnattsfester...»

Jag var således helt och hållet oförberedd på den syn som mötte mig då jag kom inom dörren. I rummen rådde den värsta oordning. Matbordet hade undanflyttats — förmodligen för att ge rum åt de uppträdande flickorna. Odiskade tallrikar, koppar m.m. låg strödda på golvet, flaskor låg på stolar och bord. Samtliga närvarande var berusade. Halvfulla kvinnor och flickor låg rufsiga på stolar och soffor — alla såg dödligt förskräckta ut.

Mr. Boyd talade om för mig att när de flyttade bordet så flickorna kunde utföra sina danser började man kasta omkring flaskor... En vattenflaska hade olyckligtvis träffat en av flickorna i huvudet, och hon såg ut att vara svårt skadad.

Jag såg president Harding lutande sig mot en kappas medan hans livvakt stod i hans närhet.

— Det är bäst att söka få iväg presidenten först, viskade jag till en man som stod intill mig...

Den medvetlösa flickan fann jag utsträckt på en soffa i den bakre hallen. Jag vågade inte telefonera efter en läkare eller ambulans, så jag bar den till synes livlösa kroppen ut till min automobil samt körde iväg henne till sjukhuset, som låg bakom Hamiltonhotellet. Flickan låg medvetlös i flera dagar och slutligen måste en operation företas...«

Det var inte utan orsak som William Allen White senare skrev om Hardings tid:

»Berättelsen om Babylon är en söndagsskolberättelse jämfört med berättelsen om Washington från juni 1920 till juli 1923.«

Kapitel 5

Förbrytargalleriet

»Den gamla goda tiden«

En månad efter president Hardings installation kom en viss överste Charles R. s. 76
Forbes till Capitolium i Washington. Det var en rödlätt, försupen, skroderande
äventyrare, med en särskild förmåga att kunna berätta skepparhistorier, en herre
som i synnerhet slog an på det motsatta könet. Under kriget hade han dekorerats
med *Croix de guerre* och fått medalj för sin insats i krigstjänst. I hans omväxlande
karriär ingick också rymning från USA:s armé, politiskt ledarskap

Avskrift
senast 4 feb-
ruari 2012.
Fortsätter
senare skriva
av boken
färdigt till
sidan 488.